

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
ČETRTEK
5. FEB.
1996

Letnik 51
Štev. 7 (2846)

Cena 10 šil.
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt
Poštni urad
9020 Celovec
P. b. b.

Za 100 milijard krajši pas

Pogajanja o novi vladi – po vsej verjetnosti bo spet zavlada velika koalicija med SP in VP – traja že poldrugi mesec. Prav ljudska stranka je lani predčasno izstopila iz vladne koalicije z argumentom da pač s SP ni mogoče realizirati varčevalnega programa. Upanje na njeno zmago pri decembrskih volitvah pa se ni uresničilo.

Socialisti pa so medtem pod pritiskom VP zamenjali finančnega ministra. Novi finančni minister mag. Viktor Klima je predložil varčevalni paket v višini 100 milijard šilingov, v katerem je predvideno varčevanje pri izdatkih na socialnem področju – skrajšanje karenčnega dopusta, zmanjšanje zaposlenih v državnih uradih

za 10.000, odprava brezplačne vožnje za študente, zvišanje trajanja delovne dobe, spremembe na zavarovalniškem in pokojninskem področju (izravnava raznih pokojninskih sistemov) in še mnogo več. Po izjavi predsednika sosveta dr. Marjana Sturma bo najbrž tudi manj finančnih sredstev za narodnostne skupnosti v Avstriji.

Vsi politični faktorji so varčevanje pozdravili kot potrebno, pogajanja z različnimi interesnimi skupnostmi (sindikalna in gospodarska združenja) pa že potekajo in so zelo naporni. Pogajalci pa so tudi že napovedali višje davke na energijo (el. tok, plin) in ekološki davek. Medtem ko so predstavniki gospodarstva pozdravili varčeval-

ne ukrepe, so razni strokovnjaki, npr. socialni ekspert prof. Talos, davčni strokovnjak Strohmeyer in WIFO ekspert Schulmeister, izrazili dvome v njihovo smiselnost in učinkovitost na socialnem področju in v zadevah zaposlovalne politike. Iz dosedanjih pogajanj je razvidno, da SP in VP tvegata večjo brezposelnost na račun zmanjšanja državnega deficita.

Proteste pa so že najavile študentske organizacije in Avstrijska visokošolska zveza in za mesec marec napovedale protestne akcije. Zelo kritično pa je varčevalne ukrepe ocenil šef Caritas Franz Küberl, ki meni, »da revni nimajo dovolj moči za protest«.

m. š.

Nastopni obisk ZSO

V ponedeljek, 12. februarja, popoldne je delegacija Zveze slovenskih organizacij s predsednikom Marjanom Sturmom na čelu v okviru nastopnih obiskov seznanila namestnika deželnega glavarja in predsednika koroških socialdemokratov Michaela Ausserwinklerja o občnem zboru in o delovnih težiščih ter smernicah prihodnega dela ZSO. Tema pogovora so bile tudi splošne manjšinske zadeve in vprašanja sožitja v deželi.

SLOVENIJA

Novi ministri

Po izstopu Združene liste socialdemokratov iz vladne koalicije so odstopili tudi vsi štirje njeni ministri. Dr. Maks Tajnikar je prehitel glasovanje o njegovi interpelaciji v državnem zboru in pred njo sam ponudil odstop, preostali trije, dr. Rado Bohinc, minister za znanost, Sergej Pelhan, minister za kulturo, in Rina Klinar, ministrica za delo in socialo, pa so odstopni izjavi predali premieru Janezu Drnovšku.

Tajnikarja je v že nekaj dneh zamenjal že prej pripravljeni kandidat Metod Dragonja, za ostale tri pa so se dogovorili vodstvi v koaliciji preostalih strank – Liberalne demokracije Slovenije in Slovenskih krščanskih demokratov. Peterletovi krščanski demokrati so predlagali za ministra za kulturo nekdanjega ministra za Slovence po svetu in pozneje zamenjanega dr. Janeza Dularja, za ministra za znanost pa ob Peterletovi zamenjavi na položaju zunanega ministra za to funkcijo predlaganega dr. Andreja Umeke. Pred dobrim letom je dr. Drnovšek njegovo kandidaturu odklonil, sedaj pa se mu je maneverski prostor zožil, zato ga je potrdil. Najmanj problematičen je bil predlog za ministra za delo in socialo. To funkcijo bo vsaj do jesenskih volitev opravljal prejšnji državni sekretar v finančnem ministrstvu mag. Ivan Rop.

Med obilico plesov v predpustnem času je zagotovo najbolj zanimiv **PLES DANICE** v Šentprimožu. Društvo je pripravilo kulturni program, zaplesali so tudi eminentni gostje, ob točilni mizi je bila gneča, zadovoljstvo pa vsesplošno.

SPREJEM PRI PREDSEDNIKU KUČANU

Ob kulturnem prazniku

Ob slovenskem kulturnem prazniku je predsednik republike Slovenije Milan Kučan sprejel predstavnike zamejskih Slovencev. V posebnem razgovoru se je srečal s predstavniki koroških Slovencev (dr. Marjan Sturm – ZSO, Nanti Olip – NSKS, dr. Avgustin Brumnik – SPZ, dr. Janko Zerzer – KKZ, dr. Jože Marketz – Slovenski dušnopastirski urad, Andrej Wakounig – EL ter Franc Rutar in mag. Picej – SGZ).

Predsednik Milan Kučan je v svojih izvajanjih poudaril, da mora manjšina, ob vsej idejnopolitični pluralnosti, uskladiti svoja najosnovnejša narodnopolitična htenja in nasproti Sloveniji in Avstriji nastopati usklajeno.

Republika Slovenija se ne sme vmešavati v notranje manjšinske zadeve in mora upoštevati manjšino kot subjekt. Slovenija podpira zahtevo po zastopstvu manjšine v zakonodajnih telesih, ob tem, da se mora manjšina sama opredeliti za model, ki je primeren okoliščinam, v katerih živi. Nadalje je slovenski predsednik poudaril, da ima vsaka manjšinska organizacija svojo zgodovino in svojo tradicijo in zato mora Slovenija to tudi upoštevati.

Misli predsednika Kučana so ponovno potrdile, da zelo pozorno spremlja razpravo znotraj slovenske narodne skupnosti na Koroškem in da v manjšinskih vprašanjih de-

jansko zastopa nadstrankarsko in državniško stališče.

Po razgovorih je predsednik Kučan povabil vse predstavnike zamejskih Slovencev na skupno kosilo, zvečer pa so se še udeležili slavnostne proslave ob slovenskem kulturnem prazniku v Cankarjevem domu.

V oči pa je zbudilo, da seznam udeležencev iz Koroške ni bil popoln. Manjkale sta še drugi dve strankarski komponenti koroških Slovencev. Zato bi kazalo, da se odgovorni dogovorijo za popoln seznam političnih faktorjev koroških Slovencev, ali pa, da vabilo prejmejo osrednje organizacije, ki dejansko pokrivajo celoten politični spekter koroških Slovencev.

JAVNA DVOJEZIČNA

LJUDSKA ŠOLA V CELOVCU

vabi na

DAN ODPRTIH VRAT

16. februar 1996
od 9.00 do 11.00

9.00 Pozdravni program
in predstavitev
pouka v vseh razredih

Veselimo se vašega obiska!

SOCIALDEMOKRATI IN NARODNE SKUPNOSTI

Podpora pestrosti države in proti etnični zbornici

Jasno podporo državnemu ukrepu (Staatszielbestimmung) kot delu novelizacije zakona o narodnostnih skupnostih in proti etnični zbornici so najavili manjšinski glasnik SPÖ v parlamentu Dieter Antoni, predsednica Delovne skupnosti v SPÖ in podpredsednica ZSO Ana Blatnik, zastopnik Romov Rudi Sarközi in predsednik Prezidija mandatarjev SPÖ iz hrvaških in dvojezičnih občin na Gradiščanskem, deželnozborski poslanec Walter Prior.

Z leve: Rudolf Sarközi, Dieter Antoni, Ana Blatnik in Walter Prior

Antoni je na tiskovni konferenci v dunajskem parlamentu prejšnji petek uvodoma naglasil potrebo po vseevropskem upoštevanju in vključevanju manjšin oz. narodnih skupnosti v družbene procese, kar bi ustrezalo multietičnemu značaju naše celine. Ozirajoč se na avstrijske razmere je dejal, da socialdemokratska stranka podpira zakoreninjenje državnega ukrepa (Staatszielbestimmung) v obliki preambule k zakonu o narodnostnih skupnostih kot jasen izraz republike, da se priznava k etnični, kulturni in jezikovni pestrosti in s tem k svojim narodnim skupnostim, da SPÖ zagovarja medkulturne stike in integracijo članov manjšin v obstoječe stranke (manjšinski mandatarji) in da se v okviru novelizacije zakona o narodnostnih skupnostih zavzema za krepitev narodnostnih

sovnetov ter za ustanovitev konference predsednikov in podpredsednikov sovnetov, ki naj bi imeli možnost, da v zadevah in vprašanih manjšin nastopijo in spregovorijo tudi v deželnih zborih. To pa sploh ne bi pomenilo poseg v pristojnosti sovsveta.

Antoni upa, da bo tudi ljudska stranka podprla to zamisel in bo novelizacija izvedena na čim širšem parlamentarnem in manjšinskem konsenzu.

Ana Blatnik je na Dunaju predstavila Delovno skupnost avstrijske narodnosti v SPÖ kot model socialdemokratske integracije, ki članom narodnih skupnosti zagotavlja mandatarska mesta na listah strank. Posebej je omenila Ausserwinklerjev model kot obliko sodelovanja manjšin v deželnih zborih, ki bi bila možna brez

spremembe zvezne in deželih ustav, ampak samo s spremembo poslovnikov deželnih zborov. Naglasila je, da je manjšinska politika v bistvu politika zaveznitva, s pomočjo katere je možno udejaniti predloge, zahteve in načrte narodnih skupnosti.

Soglasno so udeleženci tiskovne konference zavrnil etnično zbornico, ker bi, kot je ponovno ugotovil gradiščanski Hrvat Prior, bila povezana s preštevanjem manjšin, česar pa one odklanjajo. Rudolf Sarközi je dobesedno dejal, da za Rome etnična zbornica – kot možno obliko zastopstva manjšin jo predlaga dunajski Center avstrijskih narodnih skupnosti – sploh ne pride v poštev in da jo odločno odklanjajo.

Franc Wakounig

KOMENTAR

Piše dr. Kristijan Schellander

Dolgo smo čakali, voliti smo morali, vedeli smo, da za naše denarnice ne more pomeniti nič dobrega – zdaj ga imamo: varčevalni paket. Lahko bi v nedogled debatirali, kdo je kriv, da je nastala proračunska kriza – jasno je bilo, da se mora nekaj zgoditi. Tudi zasebno gospodinjstvo mora napraviti »varčevalni paket«, če se je nabralo preveč dolgov in bi dodatni krediti povzročili brezizhodno situacijo.

Nikogar ne veseli, če mu finančni urad več odtegne od plače, če mu črtajo davčne ugodnosti, znižajo ali odpravijo doklade in se podaljša delovna doba. Kljub temu se

Manj za vse

vsak vpraša, ali je grenki pelin vsaj pravično porazdeljen med bolj in manj premožne.

Zda je uspelo najti kolikor toliko pravično rešitev. Prizadeti niso predvsem socialno šibkejši sloji, temveč bolj ali manj vsi. Davčne obremenitve na nizke plače so precej zmerne, medtem ko se za prejemnike visokih plač znatno zvišajo.

Seveda pa je za tiste, katerim ni mogoče veliko vzeti, vsako dodatno breme občutno. Brezposelnim, študentom, ženskam-samohranilkam

npr. kaj malo pomaga zavest, da bodo recimo tudi mendedžerji s 100.000 šilingi plače na mesec morali odšteti na leto finančnemu ministru dodatnih 50.000 šilingov ali več.

Kljub temu je težišče obremenitev v primerjavi s predvolitvenim varčevalnim paketom bolj pri dobro služočih in manj pri prejemnikih socialnih podpor.

Podobne ukrepe kakor Avstrija so že morale ali pa še bodo sprejele tudi druge evropske države. To bi lahko imelo negativne posledice za kupno moč in s tem za gospodarsko rast. Brezposelnost, ki že tako rekordno narašča, se lahko še nadalje nevarno poveča. Pri tem je vlada postavljena pred največji izziv, potrebnih bo še kup novih in dobrih idej, ta ali oni sloj pa se bo moral odpovedati marsikateri pridobljeni ugodnosti, navadi ali pravici.

TOŽARJENJE PRI PREDSEDNIKU KUČANU

Borovljani ogorčeni

Poseg predsednika in podpredsednika NSKS, Olipa in Apovnika, ob koncu januarja pri slovenskem predsedniku Kučanu v zadevi deželne razstave v Borovljah je v Volilni skupnosti in pri SPD »Borovlje« sprožil veliko nezadovoljstvo.

Olip in Apovnik se namreč pred sestankom sploh nista pomenila z Borovljanci in sta v Ljubljani nastopala samovoljno ter brez ozira na dejansko stanje vključevanja Slovencev v priprave na deželno razstavo, ki bo pod geslom »Lov in puškarstvo« potekala leta 1997 v Borovljah. Vzporedno z njo bo iz varčevalnih razlogov potekala tudi občinska razstava ob 750-letnici prvega zapisa imena Borovlje v nekem humperškem urbarju. Vsebinsko sta obe razstavi popolnoma ločeni in ta čas se občina ter društva, slovenska in nemška, še menijo o obliki in vsebini občinske razstave.

V pogovoru za Slovenski vestnik je predsednik SPD »Borovlje« Melhijor Verdell omenil plodno sodelovanje društva in obeh kulturnih central, SPZ in KKZ, s pristojnimi organi za deželno razstavo.

Občinski odbornik Volilne skupnosti Borovlje mag. Peter Waldhauser je za naš list izjavil,

da odločno zavrača vsakršnje samovoljno in nelegitimirano vmešavanje NSKS v boroveljske zadeve. Trditve, da sodelovanje koroških Slovencev pri boroveljski deželni razstavi »še vedno ni razčiščeno« (NT, 2. februar 1996), je zavrnil kot neresnično. S takimi trditvami se na eni strani ustvarja vtis, kot da občina izključuje Slovence, na drugi strani pa se Volilno skupnost in tudi slovensko društvo »Borovlje« posredno spravlja na slab glas. Waldhauser je ogorčen dejal, da ob tem Slovenci v Borovljah izgubljajo na kredibilnosti in verodostojnosti. Opozoril pa je še na očitni obračun s tistimi slovenskimi frakcijami, ki v smislu krepitev slovenske narodne skupnosti in sožitja iščejo dialog tudi z drugimi partnerji, beri zsojevskimi strukturami v narodni skupnosti.

Predsednik NSKS Nanti Olip pa je dejal, da je predsednika Kučana vključil v to zadevo zato, ker po njegovih ugotovitvah v 60-milijonskem proračunu za deželno razstavo Slovenci sploh niso upoštevani. Na vprašanje, zakaj se poprej ni posvetoval s krajevnimi slovenskimi faktorji, pa ni odgovoril.

Franc Wakounig

BOROVLJE

Združenje puškarjev zahteva preklic embarga

Od 16. stoletja dalje je puškarstvo močno vplivalo na razvoj mesta Borovlje. Cesar Ferdinand I. je leta 1558 poklical puškarjev iz tedanje habsburške Nizozemske v Borovlje. Medtem ko je bila prej izdelava orožja umetnina enega mojstra, danes sodeluje pri izdelovanju lovskih pušk osem poklicnih špart. Svetovni sloves boroveljskih lovskih pušk temelji na rokodelskem znanju, kreativnosti in inovaciji 15 mojstrov. Njihove lovske puške so umetnine, izvažajo pa jih na vse kontinente sveta.

Prizadeti proizvodnja, trgovina in lovski turizem

Predsednik puškarske obrti Josef Koschät v tiskovni izjavi zahteva takojšnjo razveljavitev embarga proti republiki Sloveniji iz leta 1991. Po njegovi oceni so proizvajalci pušk v Borovljah zelo oškodovani zaradi posledic tega embarga, predvsem pa je hudo prizadet lovski turizem s Slovenijo. Po-

Umetnina iz proizvodnje boroveljskih puškarjev

sebnost pa so prodajne možnosti na sejnih in lovskih razstavah v sosednji državi.

Inženir Huber od gospodarske zbornice je v razgovoru za SV povedal, da tečejo pogovori o preklicu embarga na politični ravni na Dunaju. Slovenski trg pa je vsekakor zanimiv za koroške puškarje. Rekel je tudi, da je lovcem prepovedano vzeti s seboj lastno puško.

Puškar Ludwig Borovnik je za naš list dejal, da njegova firma zaradi tega ukrepa ni tako prizadeta. Zahteva pa, da se embargo karseda hitro razvelja-

vi. V njegovi firmi zaradi embarga nihče ni izgubil delovnega mesta.

Puškar Hambrusch ml. iz Borovelj, ki zaposluje kar 12 sodelavcev, je menil, da so izgube zaradi embarga precejšnje. Lovci iz raznih evropskih držav, ki so se prej, preden so šli čez mejo, v Borovljah ustavili za nakup municije ali puške, izostajajo. Trgovina s Slovenijo, pa tudi servisna dejavnost, je popolnoma na tleh.

Kako velika je dejanska finančna izguba, pa še ni docela znano.

m. š.

JUBILEJ

Milena Gröblacher praznuje 75 let

13. februarja je znana koroška politična delavka in dolgoletna predsednica Zveze slovenskih žena in članica nadzornega odbora Zveze slovenskih organizacij Milena Gröblacher praznovala 75. rojstni dan. Le malo je žena, ki so se v preteklosti profilirale (ali mogle profilirati) s političnim delom. Za Mileno je bilo vselej samo po sebi umevno, da stori vse, kar je v njeni moči, da sodeluje v družbenem dogajanju. Tisti, ki jo poznajo, vedo za njeno pristrčnost in zavzetost pri delu, za neugnano dobro voljo in sposobnost premagovanja težav brez velikih besed. Milena Gröblacher je eno od imen, ki so neizbrisno vtisnili pečat povojni zgodovini Slovencev na Koroškem. Doma je v Škocijanu »pri Holepu«, kot se hiši reče po domače.

Milena, začniva od začetka. Kakšna je bila tvoja mladost?

Rojena sem bila prav v tej hiši kot prvi otrok svojih staršev. Mama mi je umrla, ko sem imela pet let. V šolo sem hodila v ljudsko utrakvistično šolo čisto blizu doma. Kar mi ni bilo všeč; oče in krušna mati sta takoj zvedela, če v šoli ni šlo vse gladko. Takrat smo bili v šoli skoraj samo slovensko govoreči otroci, otroci iz nemških družin ali iz mešanih zakonov so bili prave izjeme. Imela sem srečo, da sta bila učitelj in še posebno njegova žena, ki ni bila Slovenka, Slovencem naklonjena.

Pri hiši, bilo je nekaj malega zemlje, smo delale izključno ženske. Moški so kot rokodelci (moj oče je bil zidar) odhajali od doma na delo drugam, precej pa je bilo tudi odseljavanja. Mama in babica sta bili izučeni šivilji, kar je bilo takrat še redkost. Poleg dela na kmetiji sem opravljala še vsa uradna pota za svojega očeta, ki ni maral nikoli imeti opravka s pisarnami. Verjetno me je tudi to oblikovalo, da nisem imela nikoli pretiranega strahu pred uradnimi institucijami.

Kakšne so bile dejavnosti v predvojnem času in kako je bilo s položajem Slovencev v Škocijanu?

No ja, tisto, čemur pravimo narodna zavednost, se je kazalo pri mladih že v šoli. Nekateri so bili nemško usmerjeni, četudi so doma govorili slovensko. Drugi smo se zbirali okrog prosvetnega društva in posebno v okviru društvene knjižnice. Zanimanje za branje je bilo med mladino precejšnje in dostikrat smo morali čakati na kakšno knjigo, ker je bila kar naprej izposojena. Imeli smo moški pevski zbor, ki ga je vodil Miha Kačnik – Jogr, ki je imel celo turnejo po takratni Jugoslaviji. Obstajal je celo tamburaški zbor. Društveno

Slavljenki sta na počastitvi v Bilčovsu poleg Zveze slovenskih žena čestitala tudi predsednik Slovenskega šolskega društva dr. Avgustin Malle in podpredsednica ZSO Sonja Wakounig

življenje je bilo sila razgibano, predvsem odrska dejavnost, ob vseh mogočih praznikih, predvsem pozimi, so bile prireditve. Lastne dvorane nismo imeli, v sosednji Samožni vasi je bilo gostišče, pri Rušu se je reklo, in tam smo nastopali, pa seveda gostovali po drugih vaseh. Povsod smo hodili peš, tudi do Globasnice. Društvo je prirejalo tudi jezikovne tečaje, te je imela Ročičjakova Lizika, katero so kasneje med vojno usmrtili.

Ti si gotovo še osebno poznala Vinka Poljanca?

Župnik Vinko Poljanec je bil katehet in deželni poslanec, zato so ga napadali, tudi fizično, kot vemo. Vendar je bil Poljanec močna osebnost po duši in telesu, zato je to verjetno lažje prenašal, kot bi to kdo drug. Če ni šlo drugače, je pa srboriteže kar s prižnice ozmerjal. Bil pa je silno strog glede obiskov v cerkvi in zelo oster do tistih, ki niso bili tako verni, kot je želel, zato se je marsikomu zameril. Pa tudi na plese je bil hud, češ da na plesišču duša umira, domov grede pa umre. Bil pa je tudi šaljivec. O njem si še danes pripovedujejo anekdote.

Potem se je začela vojna.

Tik pred izbruhom je bil na Žamanjah kuharski tečaj, ki ga je vodila Milka Hartman s pomočnico Marico Suanjak, kasnejšo ženo Jožka Hutterja. Seveda sem šla tja vedno peš. Zadnje dneve Avstrije je bila volilna propaganda za Schuschnigga. Od Slovenske prosvetne zveze smo dobili letake in podobno, da smo jih delili po hišah in obešali na vidna mesta. Toda prišel je »anšlus« in preobrat je bil grozljiv. Začelo se je z verbalnimi napadi, za mano so vpili – to je bila takrat priljubljena psovka – »Aus, windische ljubica« in podobno. Vendar je to manj bolelo kot pa to, da smo videli, kako hitro se je svet obrnil.

Društveno delovanje je takrat še obstajalo, tečaj smo izpeljali do kraja. A že so zaprli Poljanca, njegova tragična smrt pa je že tako znana. Ko je nekaj tednov pred smrtjo prišel iz zapore, je še vedno delal; moral je izstavljaniti dokumente za tiste zloglasne »Arierpässe«.

Pri tem sem mu pomagala; pisal je sicer sam, a jaz sem mu narekovala in iskala podatke. Nikoli ni govoril o zaporu, le enkrat mi je rekel, da so ga zastrupili: »Dobil sem neko čudno juho, brez žlice, povrhu je plaval loj. Takrat vem, da so mi nekaj dali noter.«

Kako pa se je stopnjeval pritisk na Slovence?

Konec društvenega delovanja je pomenil nemški napad na Jugoslavijo. Do takrat smo vendarle imeli še knjižnico in instrumente za tamburaški zbor.

Si že kdaj videla, kako knjige gorijo?

Veš, kako to boli. Saj ne gorijo, ker so trde. Bolj tlijo, listi pa se krivenčijo. Najraje bi človek v ogenj skočil in jih skušal rešiti. Pa kaj si mogel ...

Potem se je na mah začelo. Učitelja so premestili, prav tako župnika Kogleka, začeli so preganjati vse, kar je bilo slovenskega. Zbali smo se za knjižnico; nekaj smo rešili, porazdelili po domovih, vendar je bilo mnogo knjig kasneje uničenih zaradi neprimernih skrivališč. Kar je ostalo, so zvezli na sosedovo dvorišče in zažgali. Si že kdaj videla, kako knjige gorijo?

Ne, nisem.

Veš, kako to boli. Saj ne gorijo, ker so trde. Bolj tlijo, listi pa se krivenčijo. Najraje bi

človek v ogenj skočil in jih skušal rešiti. Pa kaj si mogel ...

Ni čudno, da ste se začeli upirati ...

Seveda, mladina se je začela zelo konspirativno upirati in organizirati. Počasi smo zvedeli tudi za odpornike, tako smo jim sprva rekli, imena partizani še nismo poznali. Med njimi sta bili tudi Lizika Ročičjak in Terezija Mičej, prava organiziranost pa je prišla iz Slovenije. Seveda so tudi Nemci na veliko organizirali mladino in jaz sem na prigovarjanje vstopila v nemški Luftschutzbund. Poslali so me na tečaj za prvo pomoč na Dunaj in res mi je to zelo koristilo. S pretevezo, da potrebujem sanitetni material za tečaje, ki naj bi jih s pridobljenim znanjem prirejala, sem spravila kar precej obvez, zdravil in materiala v partizane. V okolici so bile že skupine VOS (vojaška obveščevalna služba). Imeli smo določene točke, kjer smo imeli vezo, pa tudi sestanke. Na teh sestankih je bilo največ štiri do pet ljudi, sicer bi bilo prenevarno. Seveda smo imeli politične pogovore o nacionalsocializmu in odporu. Ena takih točk je bila pri kamenskem župniku, čeprav osebno nisem hodila tja, jaz sem imela kontakte bolj na šentviško stran. Močna vez je bila prek Komarjevih z nemškimi komunisti v Ettendorfu, s skupino »Käfer«. Nekega dne sem ves dan čakala na vezo; nikogar ni bilo in šele drugega dne sem zvedela, da so vse pozaprli. Mičejeve, Ročičjakove ... Takrat nas je bilo zelo strah.

Liziko Ročičjak sem obiskala v celovškem zaporu. Rekla mi je: »Vse, kar bi morebiti odkrili, zvrnite name. Recite, da sem samo jaz vse delala, da sem samo jaz kriva.« Hotela je rešiti druge. Nikogar ni izdala.

Povej še kaj o svojem povojnem delovanju.

Do leta 1948 sem bila članica mladinske organizacije. Bila sem tudi članica komunistične

partije, kot večina organizirane slovenske mladine, saj je bila ta stranka takrat edina, ki se je zavzemala za Slovence. Leta 1948, ko je bil čas Informbiroja, je vodstvo KPA zahtevalo od nas, da se odpovemo stikom z jugoslovanskimi komunisti. Ker tega nismo hoteli storiti, so nas kratko malo pometali ven brez kakšne procedure: Gašperja, Ogrisa, Haderlapa. Mene, ki sem bila tedaj v deželnem vodstvu KPA, pa so »mrcvarili« po sestankih in me končno 9. oktobra 1948 z obvestilom v časopisu izključili. Za ta informbirojevski konflikt je šlo zelo veliko sil, poleg tega je prišlo tudi do razkola v narodni skupnosti, NSKS se je odcepil in tudi tu so bili konflikti, posebno še, ko so prišli begunci iz Jugoslavije.

Odločilno si kot predsednica sooblikovala Zvezo slovenskih žena. Kako se je začelo tvoje delovanje v njej?

Pristopila sem leta 1948, predsednica pa sem postala leta 1968. Prva uradna predsednica je bila Francka Sluga. Za njo je bila to Leni Olipitz z Zmotič, partizanka, katere edini sin je padel kot partizan. Prvotno ime je bilo AFŽ (antifašistične žene). Ne morem naštevati zdaj vse obilice tečajev, praznovanj 8. marca, občnih zborov, seminarjev. Manjkalo tudi ni tradicionalnih »ženskih« tem kot so zdravstveni, kuharski in šiviljski tečaji. Vendar so se ženske tu zbirale, se pogovarjale in izmenjavale mnenja, in tu si lahko vedno znova opazal, kako zelo se zanimajo tudi za politiko.

Ženske so se začele zavedati samih sebe izven vloge v kuhinji. Veliko je bilo delovanja glede vzgoje s poudarkom na narodni zavesti oz. samozavesti. Že leta 1947 smo začele organizirati letovanja otrok na morju, kar počnemo še tudi danes.

Imele smo redne kontakte s Slovenijo, problem je bil le v tem, da je bilo za izrecno politično delo ženske težko nagovoriti. Sčasoma se je to izboljšalo.

Bila si poročena, vzgojila si dva otroka. Kaj bi danes priporočila ženskam?

Vsaka naj se zaveda svojih zmožnosti, naj se posluži izobraževalnih ponudb po svojih interesih in ne po klišejih.

Ti je v življenju kaj žal?

Nobenega dne, ki sem ga preživela, bi ne hotela pogrešati. Tudi hude izkušnje pripomorejo, da človek zori. Na naslednjem občnem zboru ZŠZ nameravam oddati funkcijo predsednice. Na vrsti so mlajše, da se spoprimejo z nalogami. Vedno sem storila, kar sem mogla. Če ne bi bilo tako, bi me bilo v življenju sram.

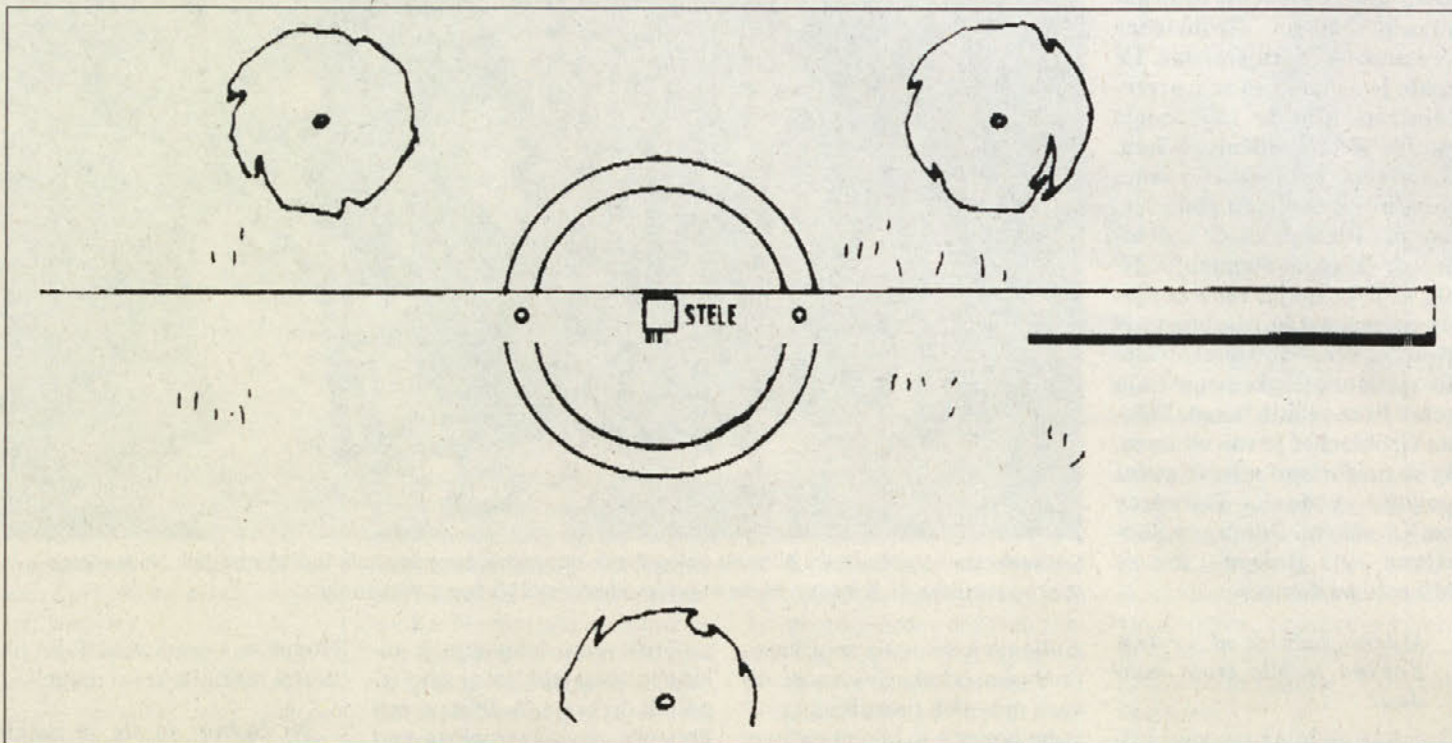
S slavljenko se je pogovarjala Sonja Wakounig

50 LET USTANOVITVE ZVEZE SLOVENSKIH IZSELJENCEV

ZSI je »vest naroda« v duhu strpnosti in spoštovanja

Pripravil Franc Wakounig

Jože Partl, sedanji predsednik ZSI, je bil izseljen kot otrok. Njegovi spomini na ta čas so bolj v slikah. Od staršev ve, da je bilo od taborišč Weißenburg, Hesselberg in Eichstätt, v katerih je Partlova oz. Črnkova družina bila zadnje najbolj kruto. Tamkajšnji vodja taborišča, seveda esesovec, je pri vsakem nedeljskem apelu izseljencem grozil, da komaj čaka na likvidacijsko povelje. »Und wenn der Befehl kommt«, je grmel, »euch zu erledigen, dann wird er glatt durchgeführt werden«. Oče Jože je bil do leta 1944 pomožni učitelj. Ker je z otroci govoril tudi slovensko in ker je v neki nemški koroški pesmi besedo »Mutterl« zamenjal s »Heimat«, je bil zaradi

Načrt za izseljeniški spomenik na Radišah je pripravil arhitekt Karel Vouk iz Rinkol

Jože Partl, p. d. Črnk, sedanji predsednik ZSI

»Schändung eines deutschen Liedes« obsojen na večtedensko ječo, nato pa je moral na prisilno delo v fabriko.

Partl se na primer spominja, kako so pri vrnitvi Črnkove družine poleti 1945 sosedje stali na gorici in jih gledali, ko so prišli domov. Ve tudi, da je njegov oče ob vrnitvi zelo odločno nastopil proti »novemu gospodarju« in takoj pokazal, kdo je pravi gospodar pri Črnku.

O izseljenstvu in pregnanstvu so se v družini veliko pogovarjali. Razočarani so bili nad odnosom Koroške do tega sramotnega dejanja, saj so pričakovali, da se bo dežela izselitve svojih slovenskih sodeželanov sramovala, da bo po osvoboditvi prišel čas enakopravnega sožitja. Pričakovanja pa so ostala le neizpolnjene želje.

Leta 1979 je Jože Partl na mestu predsednika Zveze slovenskih izseljencev nasledil

Lovra Kramerja, po domače Janšeja iz Holbič. To je bila tudi generacijska sprememba v vrhu zveze. Kot enega od ciljev svojega delovanja je Partl že takrat naglasil izdajo dokumentacijske knjige o izseljenstvu in pregonu koroških Slovencev 1942. Leta 1992, ob 50-letnici izselitve, sta jo skupno izdali založbi Drava in Mohorjeva, izšla pa je leta 1993 pod naslovom »Narodu in državi sovražni – Volks- und staatsfeindlich«. Knjiga, ki sta jo uredila dr. Avgustin Malle in mag. Valentin Sima, je v strokovnih krogih močno odjeknila.

Spomenik na Radišah

Nadaljnji velik predvideni projekt je spomenik izseljencem. Zveza se je obrnila na celovški magistrat s prošnjo, da bi podprl postavitev spomenika v Celovcu, vendar doslej ni prejela nobenega odgovora. Partl pra-

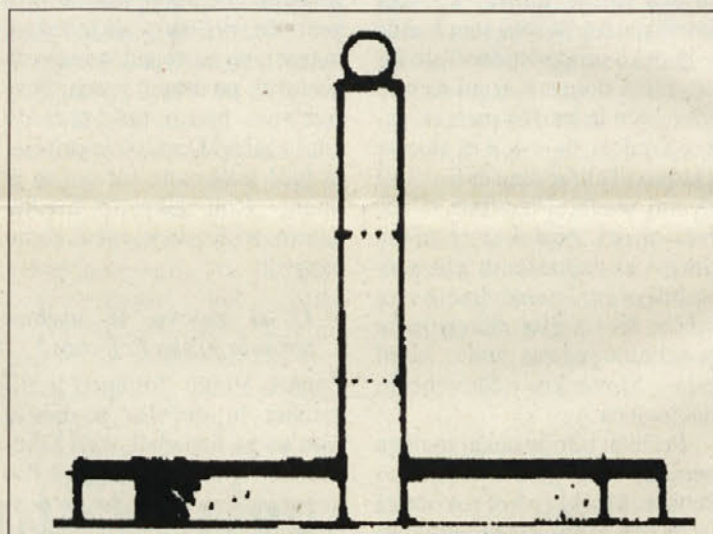
vi, da v tem primeru morda ni bilo prav, da ZSI proti temu ni nastopila v javnosti.

ZSI se je zaradi celovške ignorance odločila za postavitev spomenika pri kulturnem domu na Radišah v žrelski občini, kajti tudi zbirno taborišče (danes tam stoji tovarna Philips) je bilo blizu Žrelca. Spomenik je načrtoval arhitekt Karel Vouk. Še v letošnjem letu naj bi bil odkrit.

ZSI pa bo morda celo uspelo na kraju bivšega zbirnega taborišča namestiti spominsko ploščo.

Da se bo spomenik postavil šele po petdesetih letih, ni posledica omalovažujočega odnosa do lastne zgodovine, ampak tega, da je Zveza slovenskih izseljencev morala poprej urediti druge velike naloge – vse te pa v obdobju političnega vzdušja, ki je bilo vse prej kot naklonjeno Slovincem. Dolga leta jo je zaposlovala skrb za vračanje premoženja izseljencev in uveljavljanje odškodnine, nato je bila na vrsti izdaja spominske knjige, sedaj pa je končno čas za spomenik.

Zveza slovenskih izseljencev je svoj obstoj neštetokrat opravičila in kot sodobno interesno zastopstvo znala ujeti korak časa. Od svoje ustanovitve dalje je včlanjena v Zvezo slovenskih organizacij oz. njeno predhodnico, Osvobodilno fronto, in je odprta za vse. Po Partlovem mnenju je njena velika naloga za prihodnost prava, da postane »vest naroda«, ki bo v duhu strpnosti in odprtosti ter medsebojnega spoštovanja delovala povezovalno in združevalno, kajti trpljenje in bridke izkušnje pregnanstva so prav v času nacionalizmov, velikih etničnih čistk in rek beguncev dragocen smernik za prihodnost narodne skupnosti.

Čelni pogled na spomenik

Izseljeniška mati z otrokoma

Klavirski nastop Andreje Močilnik-Wuzella

Kulturni praznik v Celovcu

V sredo, 7. februarja, na predvečer slovenskega kulturnega praznika, so Društvo slovenskih pisateljev/pisateljic, prevajalcev/prevajalk in publicistov/publicistk v Avstriji, Slovenska prosvetna zveza in Krščanska kulturna zveza v celovškem ORF-teatru priredili Prešernovo proslavo. Kar je morda le malokomu znano, je to, da smo Slovenci bili in smo edini narod, ki je v svojem anti-fašističnem boju za obstanek in svobodo oklical in razglasil kulturni praznik, in sicer je to Prešernov smrti dan, 8. februar. Letošnjo proslavo so oblikovali pianistka Andreja Wuzella-Močilnik, kitarist Janez Gregorič in saksofonist Günter Lenart, slavnostni govornik pa je bil deželni nagradjenec pesnik Jani Oswald, čigar govor tudi objavljamo. Obisk proslave je bil prilično dober, umetniški in izpovedni nivo pa visok.

Govor Janija Oswalda

Kaj bi bil France Prešeren danes?

Novoslovenski odvetnik, kate-rega klienti so *sleparji lani še prodajali starine, nosili škatle, merili platno, trak na vatle, zdaj kupujejo graščine?**

Dunajski, avstrijsko-slovenski pravnik in businessovec, strokovnjak za osvajanje slovenskega ljudskega premoženja z inozemskim kapitalom, ki se sicer zunajpoklicno izživlja tudi v poetičnem verzificiranju?

Ne docela anonimni ljubitelj alkohola, ki opeva *vince nam sladko, ker nam oživlja žile, srce razjasni in oko, utopi vse skrbi in v potrjih prsih up budi?*

Političen utopist, morda kot hišni učitelj Petra Handkeja za izpopolnjevanje slovenščine in žalovanja za propadlo Jugoslavijo?

Kaj bi bil France Prešeren danes?

O zgodovinskem pomenu romantika Prešerna ne bi preveč razglabljal. Spopadel se je z zamudniškim slovstvom, ki naj bi se prilagajalo omejenim možnostim takratnega slovenskega jezikovnega in družbenega položaja. Ni pristajal na to, da bi celotna literatura morala ostati v mejah svoječasne poučne in nabožne ali folklorizirane kulturne ponudbe za miroljubne avstrijske Slovence. Marsikateri izmed nas, ki smo se zbrali danes zvečer, še kako dobro pozna ta osnovni konflikt, če pomisli na javno kulturnopolitično razpravo med koroškimi Slovenci v zadnjem desetletju. Se torej ni nič bistvenega spremenilo v zadnjih stopenjeh desetletij?

Prešeren je bil prvi, ki je slovenski literaturi brez pomislekov odprl okna v svet in vanjo sprejel merilo razvitih literatur in tako skrbel za osamosvojitve in konstituiranje slovenskega naroda na področju kulture. Pred stopenjeh deset leti!

A kaj bi bil France Prešeren danes?

V času globalizacije življenja na gospodarskem, informacijskem in kulturnem področju se

skem in kulturnem področju se ne stavlja več in tudi ponovno ne vprašanje konstituiranja kakega majhnega evropskega naroda samo zato, ker se je na novo formiral v nacionalni državi in ker neki njegovi obrobni deli živijo v sosednjih državah in se tam skušajo ohraniti v svoji narodnosti identiteti.

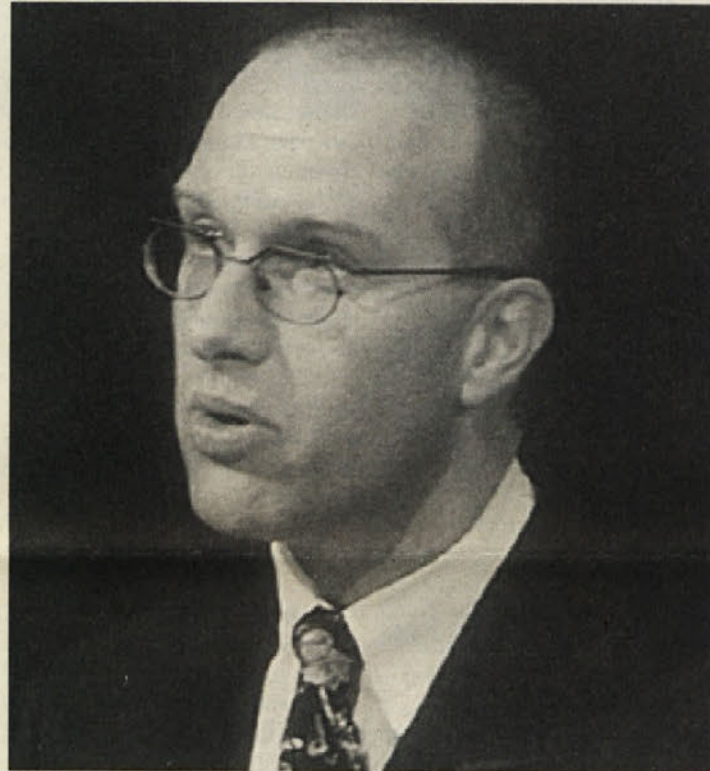
V času čedalje bolj proste in pogostejše migracije proizvodov, uslug, kapitala in ljudi, torej tudi jezikov, literatur, glasb, upodabljaajočih umetnosti in vseh zvrsti kulture se postavlja vprašanje konstituiranja in ohranjanja identitete tako za posameznike kot tudi za družbe same povsem drugače kakor pred stopenjeh deset leti, v času romantike.

Kaj bi bil France Prešeren danes?

Boris Paternu, dojen slovenistike, je pred skoraj četrt stoletja napisal: »Prešeren se ni odločil za tip zaprte, nacionalno izolirane in pred vsem tujim zavarovane slovenske poezije, kar so delali nekateri pristaši obrambnega folklorizma pred njim, pa tudi mnogi za njim. Zavedel se je, da se resnična moč domače poezije ne more meriti sama ob sebi.«

France Prešeren bi bil danes med koroškimi Slovenci vsaj oporečen. Od tistih, ki se merijo samo sami ob sebi, ki zapajo le v lastno moč, ki se ukvarjajo bolj ali manj izključno s svojimi kakršnimikoli že koreninami, namesto da bi odpirali krošnjo narodnega drevesa prepihu oplajajočega vetra, pa čeprav lahko kak veter preraste v burjo, ki zna zlomiti veje in izpuliti drevje.

Sklicujoč se na oceno Borisa Paternuja trdim, da bi bil France Prešeren danes tudi v Sloveniji »out«: »Vsi vemo, da je bil prvi, ki je tudi v območju neposredne politične izpovedi našel visoko formulo spoja med idejama nacionalizma in internacionalizma, formulo, ki nepopustljivo brani svoj narodni jaz, a je hkrati do kraja odprta enakopravnemu sožitju vseh narodov sveta. Ta formu-

Pesnik Jani Oswald

la ostaja produktivna še danes (to so bila sedemdeseta leta, op. J. O.) in deluje v samem jedru naše, jugoslovanke, koncepcije sveta.«

Časi se spreminjajo Prešeren ostaja.

Preporod nacionalne romantike je tudi preporod muzealnega razumevanja Prešernove izpovedi. Morda obhajamo slovenski kulturni praznik prav zaradi tega na njegov smrti dan?

Bog živi ves slovenski svet, brate vse, kar nas je sinov sloveče matere!

Saj slovečo slovesno slovensko mater poznamo že od tistih, ki nam skušajo ves čas mumificirati Ivana Cankarja, vendar to je drugo poglavje (morebiti iste skurne storije).

Na drugi strani pa, zakaj ne bi ohranjali, kar je vredno ohranjanja? Je vprašanje »Kaj bi bil France Prešeren danes? danes sploh dopustno?

Kakšno zlato tele pravzaprav obhodimo, ko kot pripadniki slovenske narodne skupnosti obhajamo današnji Prešernov večer v Celovcu? Kaj načrtamo z našo kulturno hojo v ORF-Teatru? Gre za dokaz našega narodnega živet-

ja ali preživetja? Hočemo dokumentirati, da smo del skupnega slovenskega kulturnega prostora? (Opozarjam, da je prav ob istem času velika Prešernova proslava v Cankarjevem domu v Ljubljani.)

Zaskrbeljujoč politični razvoj v Evropi dokazuje, da narodnostni nacionalizem in težnja po nacionalni homogenosti črpa svojo moč predvsem iz ideologije o »eni in enotni nacionalni kulturi«. Mistifikacije te vrste naletijo na plodna tla prav v družbenem in kulturnem življenju majhnih narodov, ki so se v zgodovini težje politično afirmirali. Mar ni tudi med nami razširjena miselnost, češ da je kultura simboličen izraz narodne pripadnosti? Enačenje kulturne in narodne identitete, miselnost, ki je značilna za oba naroda na Koroškem, ne more razrešiti osnovnega problema: kako se lahko uresničuje sodobni človek na pragu 21. stoletja?

Evropski človek je dan današnji izpostavljen splošni zamenljivosti:

– zamenljivosti v geografski dimenziji, če pomislimo na migracijske tokove in nove razsežnosti turizma;

– zamenljivost v socialni dimenziji, če pomislimo na zamenljivost, ne samo človeka s človekom ali človeka z delovnim strojem, temveč na zamenljivost in zamenljivost kompleksnih delovnih procesov in iz tega izhajajočo visoko strukturalno brezposelnost v Evropi;

– zamenljivosti v komunikacijski dimenziji, če pomislimo na medijsko revolucijo, ki jo pravkar doživljamo;

– zamenljivost v intimni, družinski dimenziji, če pomislimo na rok trajanja poprečnega zakona; partnerstvo za življenje je dandanes prej izjema kot pravilo;

in tako naprej, naštel bi lahko še in še primerov;

mislim, da lahko govorimo celo o zamenljivosti resničnosti same, saj se drugače ne bi tepli z zaenkrat še modnim fenomenom virtualne realnosti.

Vse to pomeni tudi zamenljivost identitete posameznika. A zamenljivost identitete še dolgo ni izguba identitete, obratno: identiteta sodobnega Evropejca obstaja med drugim v tem, da se nenehoma spreminja. Kdor v takih okoliščinah izpostavlja edino narodno pripadnost oziroma narodno posebnost kot kulturnotvorno vrednoto, misli vsekakor preozko. Iz ozkotirnega narodnjakarskega mišljenja pa rastejo po navadi le lokalpatriotizmi, provincializmi, nacionalizmi, etnocentrizmi in še kaka druga izemska alpska cvetlica s senčne strani Karavank.

Kaj bi bil France Prešeren danes?

To vprašanje je sicer dopustno, a vendar nezanimivo.

Vsakdo izmed nas naj si ustvari svojega virtualnega Prešerna, najsi bo oče slovenskega materinstva, največji pisec najlepših slovenskih pesmi vseh vrst in zvrsti, ustanovitelj slovenske kulturne nacije v sodobnem smislu ali vizionarni kozmopolit evropskega pomena. Vse je dovoljeno, vse je prav, če pa ni prav, je pravzaprav vseeno. Tudi Prešernova identiteta je končno zamenljiva.

* iz Prešernovih poezij

PREŠERNOVA PROSLAVA V ŽELEZNI KAPLI

»Bodiva vrtnarja in ne grobarja«

Pod geslom »Bodiva vrtnarja lepših, skupnih, bodočih dni ...« sta kapelško prosvetno društvo »Zarja« in obirsko društvo »Valentin Polanšek« proslavili slovenski kulturni praznik. Poudariti je treba, da so Kapelčani in Obirčani edini, ki poleg osrednjih kulturnih organizacij prirejajo to proslavo.

Neutrudni Poldej Zunder je prevzel režijo, in prireditev je bila skrbno pripravljena, posebno recitatorska skupina »Zarje« je, nevsiljivo razvrščena po odru, nosila in posredovala sporočilo pesnika domačina Valentina Polanška, katerega deseto obletnico smrti smo obhajali lani.

Zapela sta obirski moški pevski zbor pod vodstvom Boža Hartmana ter kvartet bratov Smrtnik, Florentine Uneg in Andrea Paternoš sta igrali na flavto in klavir, s plesnimi vložki sta prireditev poživili Barbara Plečko in Franciska Novak.

Častni gost v dvorani je bil lanski kulturni nagradenec dežele Koroške Florjan Lipuš, kapelški župan Peter Haderlap pa mu je predal v priznanje umetnino domačinke Nežike Novak. Lipuš je, kot na Koroškem vemo, bil dolga leta učitelj v Lepeni pri Železni Kapli in zato je občina upravičeno ponosna nanj.

Jeziku smo naložili bremena

Tomaž Ogris, inšpektor za dvojezično šolstvo na Koroškem, je v svojem slavnostnem govoru podčrtal predvsem pomen uporabe slovenščine in opozoril na odgovornost družine za nego jezika.

Iz govora Tomaža Ogrisa: »Da ostanemo nezamenljivi, smo naložili jeziku bremena, ki jih komaj še prenaša: zaznamovanost, ograjevanje, uvrščanje, prištevanje, priznavanje, bojazni, predsodki, nasprotovanja, sla po oblasti. Kaj ko bi mu pustili vlogo, ki jo ima: da se z njim sporazumevamo, da z njim izražamo potrebe, želje,

Kapljski župan dr. Peter Haderlap je počastil pisatelja Florjana Lipuša

čustva, da ga ljubeče oblikujemo in se z njim poigravamo, da z njim in ob njem uživamo. Tega se ob pisatelju Florjanu Lipušu lahko učimo: branje je vse prej kot »Stesnitev«.

Kako je mogoče, da je marsikomu uporaba slovenskega

Tomaž Ogris

jezika v intimnem družinskem krogu prenaporna? Se vam ne zdi, da bodo učitelji v šoli le težko nadomestili, kar so roditelji zamudili iz nevednosti, slabotnosti ali nemarnosti?

Vam je znano, da so znanstveniki, predvsem psihologi, spoznali, da dvojezični otroci že v rosnih letih vedo, s kom naj govorijo v enem in s kom v drugem jeziku?

Se zavedate, da so v družinah, v katerih prihajata starša iz različnih jezikovnih krogov, izvrstni pogoji za zavestno in temeljito nego dvojezičnosti?«

»Vedno znova si odmerjamo neke meje, določamo pravila, postavljamo ograde, ustvarjamo vrtičke.

Kdor na lepem prestopi mejo, krene na neizhojeno pot, se nasmehne dozdevnemu ali resničnemu sovražniku, postane sumljiv ...«

»Jezik je več kot so glasovi, črke, besede, slovnič; jezik je tudi kulturna tradicija in spomin skupnosti, kakršna je Koroška. Dvojezična vzgoja in izobraževanje sta pot, ki te približa koreninam kulturne dediščine dežele, v kateri živimo.«

»Babice, dedeji – kaj bi vam želel?

Lepo število let imate za sabo. Življenje vas ni razvajalo. Pregarjali so vas, ker ste se oklepali onega, kar vam je bilo dom: jezik, šege in navade, petje, prijateljstva, očetova hiša, pokrajina, kjer ste rasli. Tirali so vas v pregnanstvo in uničenje. Pogosto vam ni preostalo drugega, ko da ste se uprli nasilju in se v boju pridružili osvoboditeljem. Ob vsem, kar ste doživeli, verjetno zapeče, ko na lepem niste več ne dedej ne babica, temveč omica in opi. Iz srca želim, da bi vas vnuki razumeli, ko jih nagovorite po domače. Da se vam ne bi bilo treba nekoč spraševati, čemu ste bili preganjani, čemu ste podpirali odporiško gibanje, čemu ste se razdajali za domačo besedo in kulturo.«

VOGRČE

»Od Pliberka do Traberka«

Pevski ženski pomnoženi okteti iz Prevalj

Letošnja pevska revija »Od Pliberka do Traberka«, ki je bila od vsega začetka zamišljena kot srečanje koroških pevcev z obeh strani meje, se je nekako sprevrgla v gostovanje pevskih ansamblov s slovenske strani. Čeprav sta bili med organizatorji poleg Zvez kulturnih organizacij Ravne in Dravograd tudi Krščanska kulturna zveza in Slovenska prosvetna zveza iz Celovca, pa smo naše zборе, razen okrnjenega zbora »Foltej Hartman« pliberške Edinosti, pogrešali. Pri Florjanu v Vogrčah so se torej med seboj srečali predvsem pevci iz Slovenije. Kljub temu pa je treba »Edinost« pohvaliti, da je koncert vsaj posvetila slovenskemu kulturnemu prazniku, saj je Franci Kuežnik med posameznimi nastopi recitiral nekaj Prešernovih pesmi.

V začetku koncerta je pliberški mestni svetnik Mirko Kumer pozdravil vse sodelujoče in ob orisu slabih prostorskih pogojev za delovanje slovenskih kulturnih skupin najavil začetek gradnje kulturnega doma v Pliberku. Svečan začetek bo 2. marca t. l.

Koncert so začeli »Šentnanski pavri« s svojimi znanimi ljudskimi pesmimi in značilnim zvokom zbora. Umirjeno so pod vodstvom Mitje Šipka zapeli pet pesmi. Ob tem so s čestitkami in cvetjem počastili tudi pliberško kulturnico, režiserko in besedno ustvarjalko Anito Hudl.

Zelo svež je bil nastop ženskega pomnoženega okteta (12 pevk) »Karantanija« s Prevalj. Poleg loka ljudskih iz slovenske zakladnice so pod vodstvom Suzane Makič zapele še dve zahtevnejši umetni pesmi. Pevski ansambel sestavljajo mlada pevsko nadarjena dekleta, precej pozornosti posvečajo tonu in dikciji, po petih letih delovanja pa so dosegla že kar lep uspeh.

Moški kvintet »Ajda« s Prevalj vodi naš dober znanec, nekdanji dirigent dobrolskega »Srca« Marjan Berložnik. Pet samostojnih pevcev je dajalo občutek ubranosti in zlitosti. Med drugim so zapeli tudi Kernjakovo Mojcej, ki pogosto dela precej težav celo večjim sestavam.

In za zaključek koncerta je nastopil še stanovski moški pevski zbor »Gozdar« iz Črne na Koroškem pod vodstvom Simona Potočnika. Gozdarji prepevajo izrazito ljubiteljsko, njihova interpretacija je v stilu fantov na vasi, a prav zato zelo ljudska in prijetna.

Kljub temu da so se pevci po koncertu družili bolj sami s seboj, pa so razvili prijetno družabnost in kmalu se je v velikem gostinskem prostoru oglasila spontana pesem. Prihodnje leto pa spet srečanje z večjo udeležbo naših zborov ali pa bo treba uvesti kako novo obliko sodelovanja vse-koroških zborov!

Jože Rovšek

DVOJEZIČNA ZVEZNA TRGOVSKA AKADEMIJA

Šola z evropskim izobraževalnim profilom

Pot do uspeha

Šola nudi, kot druge trgovske akademije, solidno gospodarsko in splošno izobrazbo.

Značilnosti Dvojezične akademije:

- pouk v dveh jezikih (nemščina, slovenščina)
- pouk tujih jezikov (angleščina, italijanščina)
- mednarodna šolska partnerstva
- stiki s šolami in podjetji v prostoru Alpe-Jadran

Po petih letih izobraževanja šola omogoča:

- maturo
- pravico do študija
- obrtne upravičenosti
- EU diplomo

Sprejemni pogoji: zaključek 4. razreda glavne šole ali gimnazije, uspešen zaključek sprejemnega izpita.

Prijave: 19. 2. do 24. 2. 1996. Sprejemni izpit 4. 7. 1996.

Prijavnice dobite v ravnateljstvu DZTAK, 9020 Celovec, Trg prof. Jančiča 1, tel. 0463/38 24 00.

Mag. Maja Amrusch-Hoja, voditeljica šole

VIŠJA ŠOLA V

ŠENTPETRU

PRI ŠENTJAKOBU

VPISOVANJE

OD 19. DO 29. 2.

Pogoji: uspešno zaključena 8. šolska stopnja, vsaj osnovno znanje obeh deželnih jezikov. Sprejemni izpit 4. julija 1996.

Prijave možne osebno, po pošti ali telefonu 0 42 53/27 50; fax 0 42 53/27 50 15
Naslov: VŠGP, Šentpeter 25, A-9184 Šentjakob

Mitja Šipek je Aniti Hudl čestital ob njeni 50-letnici

GLEDALIŠKO SREČANJE

Bogata bera gledališč mladih

Ob koncu preteklega tedna je v Celovcu potekalo letošnje že tradicionalno srečanje mladinskih gledaliških in lutkarskih skupin. To je dejanski pregled v Fiesi na tednu gledališkega ustvarjanja začete dela, ki se potem v jeseni in zimi nadaljuje po društvih, se zaključuje s premierami, kot nadgradnja pa sledi še celovski pregled ustvarjenega dela. Krščanska kulturna zveza je z dosežki na mladinskem področju lahko zadovoljna, saj se je v Celovcu predstavilo kar deset skupin mladih s skoraj celotnega dvojezičnega področja – s prav toliko uprizorjenimi odrskimi deli. V Modestovem in Mladinskem domu ter v Tischlerjevi dvorani in na odru »klagenfurter ensemble« so nastopile skupine »Mi smo mi« iz Celovca, »Srce« iz Dobrli vasi, iz Šmarjete v Rožu, iz Vogrč, »Gorjanci« iz Kotmare vasi, iz Žvabeka, »Planina« iz Sel, iz Šmihela in z Radiš. Predstave so pokazale tudi precejšnjo ustvarjalno pestrost, segale so namreč od čiste odrske igre prek kombinacije z lutkami do senčnega gledališča. Ob srečanju pa je posebej razveseljiv tudi odziv naših vzgojnih in izobraževalnih ustanov v Celovcu, ki so ves čas skrbele za poln obisk mladih gledalcev. O nekaterih predstavah smo v našem listu že poročali, zato se bomo tokrat omejili le na tri.

»Mi smo mi« in Evgen

Za uvod v srečanje so že v četrtek, 8. februarja, mladi iz celovške skupine »Mi smo mi« Slovenskega kulturnega društva v dvorani »klagenfurter ensemble« uprizorili dokaj zahtevno igro Tankreta Dorsta Evgen. Zahtevno po osnovni izpovedi, ki je pravzaprav najbolj primerna za mladostniško obdobje pozne pubertete oz. zgodnje adolescence. Evgen namreč s svetilko išče človeka v odtujeni družbi. Ob tem se sreča z elektronskim robotom, povpraša na matičnem uradu, pri

»Mi smo mi«. Evgen je podnevi z leščevjo iskal človeka, a ga ni našel

zdravniku, psihiatru, stražniku in celo pri zaljubljenju in špijonu. Doživi poskus samomora obupanega človeka, ki ga novinar neprizadeto slika, da bi ujel senzacijo za časopis, človeka poskuša najti med robotiziranimi delavci ob tekočem traku. Ne najde ga, zato zbeži iz mesta.

Predstava poteka v lutkovni upodobitvi z odličnimi maskami Brede Varlove, ki smotrno dopolnjujejo dokaj zahteven psihološko podprt tekst. Varlova je pripravila tudi impresivno sceno. Igralci so postavljeni v črnino, tako scensko kot kostumsko, iz nje pa izstopajo osvetljene lutke in ob zborni vlogi igralcev tudi njihovi obrazi. Scenske elemente si med predstavo oblikujejo sami iz posrečeno napetega elastičnega traku – okence, vrata, vhod. Zborna povezava poteka nekako po vzoru grške drame, le da igralci vezni tekst pojejo po uglasbitvi Edija Oražeta. Očitna je pomoč lektorice Ane Mlakarjeve, saj je jezik lep in lepo govoren. Tehnika je delovala odlično, z njo pa so opravljali Tomo Millonig, Mihaela Traunik in Niko Krištof.

Režiser Tine Varl je z navdušenimi mladimi ustvaril čisto predstavo, razumljivo mladim gledalcem – dijakom petih razredov slovenske gimnazije.

Igralke, sestre Simona, Mihaela in Katarina Hartman, Sonja Kramer in Anja Wieser, so bile v vseh vlogah suverene, prav tako pa tudi Marko Loibnegger v vlogi Evgena. Predstava kliče po ponovitvi.

Militarova Jurka

Že v jeseni uprizorjena Jurka, pravljica komedija za netipične Slovence, kakor so jo poimenovali v Dobrli vasi, je bila v petek, 9. februarja, že v zgodnjem jutranjem času (8.30) uprizorjena v dvorani Modestovega doma. Kljub temu pa mladi igralci dobrolskega »Srca«

pična militarovska z mnogimi dovtipi, posrečenimi igralskimi in scenskimi rešitvami, s koreografskimi domislicami in uporabo najrazličnejših scenskih elementov. Menjava vlog večine igralcev daje vtis množičnosti, prave masovke, saj je igralcev samo deset, vlog pa zagotovo trideset. Scena, kostumi in maske so delo Nika in Polone Kranjc-Kus ob pomoči domačih aktivistov Giti in Rozi Pasterk, Marjana in Marije Sienčnik ter Sonje in Štefana Kramer. Imeli so kaj početi! Giti Pasterk se v gledališkem listu pojavlja še kot ena od vodij otroške skupine (druga je Rozi) kot igralka in odgovorna za ton. Glasbo so izbrali vsi, je pa prava zmes, a aktualna in

Imeniten zbor žvabeških čarovnic

niso bili prav nič zaspani. Komedija je nastala na osnovi motivov Andreja Rozmana – Zlato jabolko in pravljice Jana Wericha – Kralj je imel tri sinove, iz njih pa je Peter Militarov ustvaril avtorsko delo, ga vnesel v prostor pod Peco ter ga z imeni krajev in nekaterimi aktualnimi besedili ponašil.

Ob Jurki je treba poudariti, da se je ob njej rodila dobrolska otroška igralska skupina, porodne težave pa so opazne tudi v kar preveliki starostni razliki in igralski vživitvi v posamezne vloge. Predstava je ti-

učinkovita. Za luč, ki sicer v tej dvorani ni delovala najbolje, sta poskrbela Marjan in Štefan Sienčnik.

Zasedba glavnih vlog je bila kar posrečena. Najbolj je izstopala Jožica Wastl v vlogi dinamične, pogumne Jurke, norca, ki meša štrene, je igrala Urška Sienčnik, Jurkini sestri Hitromila in Siloslava sta bili Janja Prunč in Marjeta Plesnik, kralj Nataša Sienčnik, sraka pa Tanja Kramer. V ostalih vlogah so nastopili še Anica Wastl, Marija Hafner, Rozi in Giti Pasterk, vsem pa je pri jeziku pomagala

lektorica Marija Perne.

Če sem v tej množici igralcev in sodelavcev koga pozabil, naj mi bo oprosteno. Dela s predstavo je bilo veliko. Uspeh je viden, skupina pa bo v prihodnjih letih zagotovo še napredovala, saj vendar ne bo dovolila, da bi igrilstvo v Dobrli vasi spet zamrlo!

Dobrosrčna žvabeška čarovnica

Da tudi vse čaravnice niso tako hudobne, je pokazala predstava mladinske skupine KPD Drava iz Žvabeka Mala čarovnica, ki ni mogla biti zlobna. Tischlerjeva dvorana je bila kar premajhna za vse radovedne gledalce. In imeli smo kaj videti. Zanimiva scena, kar strašljive maske, efektna glasba in luč, ob tem pa ples in vreščanje čarovnic ob tekmovalju v hudobijah za raketno metlo, ki jo podeli veliki gozdni čarovnik, njihov poglavar in mentor. Eni pa hudobije nikakor niso šle in ima zaradi tega z drugimi kar preveč težav. Reši začaranega drvarja, prepreči požig njegove domačije in končno povzroči celo razpad hudobne družine.

Žvabečani so si tri igralko sposodili iz pliberškega kraja, kljub temu pa jim je čestitati, da so na noge postavili mladinsko igralsko skupino. Mentor predstave je bil Franci Končan, režijo pa je vodila Vida Logar. Predstava je narejena dinamično, z lepim jezikom ob pomoči Marije Perne-tove, glasbo je zložil Štefan Logar, tonska in lučna tehnika pa sta Štefka Kap in Jokej Logar. Logarjevi imajo kot je videti veliko vlogo pri ustanovitvi skupine in nastajanju predstave, kakor tudi sicer v društvenem delu v Žvabeku.

Čaravnice Mušnica, Čenčara, Pasja taca in Bodeča neža so bile v svojih vlogah strašljivo strupene, igrali pa so jih Jana Vrhnjak, Edith Zechner, Sabina Pistotnik in Florijan Logar, drvar je bil mladi Peter Klade, hudobni čarovnik je bil nekoliko prenežen Simon Kap, simpatična nezlobna čarovnica pa Silvia Rudolf. Igra jim je uspela in upati je, da jih bomo videli tudi na srečanju prihodnje leto. *Jože Rovšek*

Nastopi učencev Glasbene šole

- 15. 2. 1996 ob 19.00: Pliberk, v Posojilnici
- 16. 2. 1996 ob 19.00: Bilčovs, lj. šola
- 17. 2. 1996 ob 16.00: Šentjakob, društvena soba

Mladi Dobrolčani so se množično predstavili v Celovcu

KULTURA: VESTI IN OBVESTILA

NA DOLENJSKEM V NOVEM MESTU

Umetnine Aborižinov Spet jezikovne počitnice

V petek, 16. februarja ob 20. uri bo v celovški galeriji Carinthia na Starem trgu odprta dragocena in umetniško sila pomembna razstava slik in skulptur uglednih avstralskih aborižinskih umetnikov. Aborižini so avstralski domorodci in praselci, ki so jih belci po zavzetju otoka odrinili čisto na rob družbe oz. v najbolj neobljudene predele celine. Kljub nečloveškemu pritisku, ponekod so jih dobesedno streljali kakor zajce ali kenguruje, so

Aborižini ohranili svojo večti-sočletno kulturo, katere morda najbolj vidni izraz so prav njihovi ornamenti in slike v naravi. Omenjena razstava v sodelovanju z galerijo Pizzi iz Melbourne je za Celovec in sploh za Koroško seveda precejšnja senzacija.

Aborižinske umetnine bojo v galeriji Carinthia na Starem trgu na ogled do 6. aprila od torka do petka med 10. in 12. in med 15. in 18. ter ob sobotah med 10. in 12. uro.

KKZ in učiteljski kolektiv osnovne šole Grm v Novem mestu letos že sedmič vabita na jezikovne počitnice v prelepo Dolenjsko, v Sloveniji. Namen te prireditve je, da se mladi od 10. do 16. leta izpopolnjujejo v znanju slovenščine. Poleg učenja jezika pa so v programu še zanimive spremljevalne dejavnosti (izleti, šport, kulturne prireditve, obiski ustanov itd.).

Začetki

Idejno zamisel jezikovnega šolanja v obliki jezikovnih počitnic je oblikoval dr. Janko Zerzer ob pomoči tajnika KKZ Nužeja Tolmajerja. Organizacijske in vsebinske priprave na jezikovne počitnice je tako prevzela KKZ, ki je v Sloveniji iskala za to primerne sodelavce. Odločitev, da bi bil kraj dogajanja prav Novo mesto, izvira iz dejstva, da je pokrajinski pogovorni jezik v tem delu Slovenije najmanj pod vplivom drugih jezikovnih sistemov. Tako so proti koncu leta 1988 stekli prvi pogovori, spomladi l. 1989 pa je prišlo do prvih srečanj, najprej v Novem mestu in nato še v Celovcu. Postavljena so bila torej temeljna izhodišča:

– udeleženci jezikovnih počitnic

stanujejo pri družinah v Novem mestu ali bližnji okolici, ki imajo otroke enake starosti;

– jezikovno izobraževanje v ožjem smislu poteka le 3 ure dnevno, preostalo izpopolnjevanje pa poteka v dodatnem programu dejavnosti v okviru JP;

– učenje slovenščine poteka v družinskem okolju gostiteljev ob igri s slovenskim vrstnikom in dejavnostih, ki jih organizirajo starši gostitelja.

Igraje se učiti

Najučinkovitejši način za učenje slovenskega jezika je še vedno v tem, da ga spoznaš tam, kjer je jezik okolja, kjer je tako rekoč doma. Jezikovni pouk in bivanje v družinah zagotavlja najboljše dosežke. Zato so pedagogi skupaj s strokovnjaki in na osnovi večletnih izkušenj izdelali program, s katerim je mogoče doseči optimalni uspeh. Brezhibna organizacija, zglodna zavzetost in človeška toplina staršev gostiteljev in njihovih otrok omogočajo prijetno počitniško bivanje in hkrati tudi napredovanje v jezikovnem sporazumevanju. JP naj služijo kot smiselno dopolnilo dvojezičnega pouka v ljudski šoli, kot dobra priprava

za vstop v dvojezično višjo šolo, kot prednost pri sodelovanju s Slovenijo na gospodarskem področju, kot podpora dobrim sosedskim odnosom – znanje jezikov odpira poti v prihodnost. Pa ne samo to – nastajajo osebna prijateljstva, spoznavanje življenjskih pogojev in resničnosti onstran Karavank pa je marsikomu pomagalo pri odpravi predsodkov.

Po izjavi tajnika in organizatorja Nužeja Tolmajerja obiskujejo te jezikovne počitnice predvsem otroci iz mešanih zakonov z nižjo stopnjo obvladavanja jezika. Od leta 1989 do danes je šlo skozi to »šolo« ž 159 otrok; 22 jo je obiskalo že dvakrat, štiri trikrat in dva štirikrat. Največ udeležencev prihaja z ZG za Slovence.

V ponedeljek popoldne pa je potekal delovni pogovor s strani organizatorjev z inšpektorjema dr. Teodorjem Domejem in Tomažem Ogrisom o možnostih vsestranskega sodelovanja in pospeševanja tega projekta. Jezikovne počitnice stanejo za tritedensko bivanje in ves spremljevalni program 4.800.–šilingov. Podrobne informacije in prijave sprejema KKZ v Celovcu. *m. š.*

Die Brücke 3/95

Pred kratkim je izšel nov zvezek koroške literarne revije »Die Brücke«. V spomin na konec 2. svetovne vojne in na dan kapitulacije nacističnega režima sta v njem objavljena kritična govora avstrijskega literata Josefa Haslingerja (50 Jahre Frieden im Land) in germanista Klause Amanna (Die gespaltene Erinnerung), ki sta ga imela preteklo leto na spominski prireditvi v Celovcu.

O Vilenici razmišlja v obliki eseja koroški avtor Ingram Hartinger. O Helmutu Scharfu, ki je lani skupno s Florjanom Lipušem prejel kulturno nagrado dežele Koroške, in k njegovemu življenjskemu jubileju – praznoval je 80-letnico – je napisala laudacijo Helgard Kraigher. Poleg spominski literaturi je veliko prostora posvečeno koroški arhitekturi. Arnulf Rohsmann pa predstavi avstrijske umetnike, ki so lani sodelovali na 21. mednarodnem grafičnem bienalu v Ljubljani. Nadalje vsebuje zvezek knjižne recenzije, prispevke o literaturi, literarna besedila in še mnogo zanimivega. *m. š.*

Nekaj časa sem premeščal nahrbtnik okrog debla, a ga je v hipu spet zasulo, in kolikor je bilo mogoče varoval tudi orožje. Glavo sem tiščal za orjaškim deblom ter le občasno za hip pokukoval mimo njega – enkrat levo, drugič desno. Prav iz smeri pogona je divjala burja in sneg je zbadal v obraz in oči. Videti je bilo, kakor da izvira iz tal, saj ga je poševno neslo od tam. Sivi kolobarji tajajočega snega v očeh in plasti ledu na obrveh in trepalnicah so onemogočali vsakršno daljše gledanje. V enem takih trenutkov, ko sem spet poškilil izza debla, je nekaj korakov pred menoj stala košuta-vodnica, za njo pa tesno skupaj trop jelenjadi. Dvignil sem puško, da bi v tropu, če se

LOVSKA PUSTOLOVŠČINA

Na lov v Snežnik, kjer je burja doma ...

Še lastna mati nas ne bi prepoznala

bo premaknil, izbral kaj pravega za odstrel, saj košute nisem hotel streljati. A v hipu mi je burja oči in puškin daljnogled zasula z ledenim snegom. Precizno streljati ni bilo mogoče, na slepo vžgati v trop – to pa ne. Plahutanje moje pelerine in verjetno tudi nervozno gibanje ob deblu je opazila tudi vodnica ter s svojo kolono – bilo jih je dvanajst – srečno prečkala dolino in izgnila v sivini.

Nič ne de, sem si mislil, sem vsaj videl, kako ponosno se giblje ta največja srednjeevropska divjad, saj na Koroškem takšne prilike skoraj ni.

Kmalu se je iz burje izluščila kolona lovskih tovarišev, ka-

tere je Janez pobiral s stojišč. Odprl sem zaklep, da bi izpraznil puško, in kaj sem videl – nabojišče in cev, zabasano s snegom. Tudi rezervni naboji v nabojniku so tičali povsem zasuti s snegom. Le kaj bi bilo, če bi res streljal, me je spreletelo!

Vsi so pripovedovali, da so

videli dovolj jelenjadi, med katerimi so bile tudi pravšnje za odstrel, a v tej strašni burji streljati ni bilo mogoče. Ob tem sem si natančneje ogledal sive postave mojih sodrugov. Janezu se je daljša brada v burji spojila v sneženo-ledeno gmoto in z obrvi so mu visele ledene

svečke. Lojz je bil od mraza in burje v obraz povsem blede, obrvi pa je imel zlepljene z ledom. Prav strah me je bilo zanj, da ne bo zmrznil. Ker pa tudi on ni uspel streljati, čeprav je pri lovu zelo gibljiv in spreten, sem spoznal, da nam je Diana tokrat obrnila hrbet.

Spet smo se zbrali pri avtomobilih, kjer sta Blaž in Hubert razložila svoje domače specialitete, kruh in domače klobase, katere sta naredila prejšnji dan. Obstopili smo nahrbtnik, se do dobrih najedli ter vse skupaj zalili z domačim žganjem ali pa vročim čajem, ki so ga nekateri imeli s seboj v termovkah.

Korošci smo menili, da bi z lovom ob takšni vremenski ujmi prenehali, a domačini so odredili še en pogon, katerega pa je prav tako uničujoče spremljala in razpihala kraška burja, čeprav so mnogi videli jelenjad.

Medtem pa je zapadlo že toliko snega, da so terenci le z veliko mujo srečno pripeljali od burje preprihane lovce nazaj v civilizacijo. Ko smo po dolgotrajni vožnji dospeli do prvih hiš v Mašunu, je lovski čuvaj, ki je z rusom vodil kolono, obtičal v visokem snežnem zame-

tu. Kljub nekajkratnemu zaletu je vedno spet obstal. Minister Bavčar, ki je bil v koloni drugi, je zamet obvozil, a po krajši vožnji je v divjanju burje in visokih zametih povsem zmanjkalo ceste. Vozil je mimo prvih dveh hiš, misleč da je tam speljana cesta, vendar kaj kmalu nemočno obtičal na domačem vrtu ali travniku. Čutil sem, da je nekaj udarilo ob kolo mojega vozila in zato hitro ustavil ter s tem sebe in še kakega v koloni rešil dolgotrajnega odmetavanja snega in potiskanja avtomobila.

V tamkajšnji domači gostilni so nas gostitelji na tako imenovanem »žadnjem pogonu« bogato pogostili. Pečenke jelena, divjega prašiča in medveda so bile okusno pripravljene, zalivali pa smo jih z dobro kapljico iz sončnih primorskih nižin.

Ob tem pa je upravnik lovišča Marinčič v svojem poslovnem govoru izrazil željo, da bi se tudi prihodnje leto srečali, ko bodo morda ugodnejše vremenske razmere. Da pa bi naši gostitelji spoznali tudi našo deželo in koroške ljudi, se bomo letos jeseni srečali na lovu svizcev v Visokih Turah.

Konec

MEŽIŠKA DOLINA

»Kar je nekaterim nafta, naj bodo nam gozdovi ...«

Vračanje večjih površin zemlje in gozdov v procesu denacionalizacije je v osamosvojeni Republiki Sloveniji z lanskim decembrom zaustavljeno za obdobje treh let. »Začasna zamrznitev (in revizija) denacionalizacije velja za primere, ko naj bi (ali je že) en upravičenec dobil vrnjenih več kot 200 hektarjev površin, ko mu je za vojni nacionalizirano premoženje tuja država že izplačala odškodnino ali je bil do nje upravičen in ko je bilo šele v denacionalizacijskem

ništvu se bo kmalu spet odločalo. V naključnih pogovorih z domačini je bilo pričakovati gostobesednost, a tempo življenja in vsakdanje skrbi vendarle odrinejo včeraj še žgoče teme na stranski tir. Najprej sem se napotil v nedavno prenovljeni klub hotel Krnes, ki je eden izmed gostinsko – turističnih objektov strateškega razvoja podeželja Mežiške doline. Gre za vživljanje gosta v pristno okolje, pri čemer igrajo veliko vlogo tudi bližnji gozdovi. Suzana Fajmut-Štrulc (33),

ženo, kateremu sem se poprej telefonsko najavil. Na pogovor je vljudnostno pristal, saj zaradi zdravstvenih težav ne deluje več v javnem življenju. »Precej je bilo nejasnosti. Pričakovali smo vračanje zemlje, gozdov našim kmetom, nihče pa ni pričakoval delitve zemlje bivšim posestnikom z ali brez državljanstva. Ljudje tudi niso nasprotni vračanju našim farmam. Tako pa je čutiti prizadetost in negotovost ob dejstvu, da tudi v Mežiški dolini primanjkuje delovnih mest, ki bi

Podkrepljen s kozarčkom domačega žganja sem se v zimskem dnevu odpeljal proti Koprivni v pogorje Pece. V naselju Pristava je po cesti marširal možakar petdesetih let, ki sem ga povabil k pogovoru. Izvedel pa sem, da zadnje leto kot presežni delavec čaka na upokoje in da ga v taki situaciji dogajanja nakrog ne zanimajo več ...

No ja, bo pa pri tejle kmetiji bolj živahno, sem si mislil. Mlada gospodinja in gospodar, ki sta imela precej opravkov po

sednik občinskega sveta občine Črna na Koroškem, ki je poudaril da govori tudi kot predsednik krajevnega planinskega društva. »Razumem, da je država sprejela zakonodajo o vračanju, če želi stopiti v Evropo. Vendar se Demos v tisti euforiji ni zavedal posledic za družbo. Strinjam se, da je lahko grof boljši gospodar, vendar gre za obnovljiva naravna bogastva ... Država mora presoditi, kaj so rudniki, zemlja, gozdovi, ne pa na pamet pristajati na vračanje, ne glede na to, kako je bilo v preteklosti pridobljeno. Država mora svoje nacionalne interese zaščititi. Kot obmejna občina smo s sosedi v stikih in sami so o denacionalizacijskem zakonu dejali, da je neumen. Z moratorijem smo pridobili čas, da ugotovimo, kaj je naš cilj z gozdom. Kar je nekaterim nafta, naj bodo nam naši gozdovi. Ne moremo le gledati, kako nam nekdo les odvaža in biti berači pri sto tisočih kubičnih metrih lesa ... Borimo se za to, da se gozd vrne tistim domačinom, ki jim je bil odvzet in ga še niso dobili vrnjenega. Občina pa bi morala dobiti ob izkoriščanju gozda rento, saj vzdržuje infrastrukturo. Za razvoj je pomembna nadaljnja predelava lesa z delovnimi mesti, prodajati golo surovino, pa bi pomenilo revščino. Če bo čez tri leta denacionalizacija vendarle izvedena, se bomo prilagodili in vzpostavili odnose, ki bodo morali biti bolj dorečeni. Občina sredi bogatih gozdov, a z izčrpano industrijo, teh ne more razdajati. Z lastniki bomo v dialogu in dorekli pogoje izkoriščanja gozdov.« S. Š

postopku uradno ugotovljeno, da je imel ob nacionalizaciji jugoslovansko državljanstvo.« (M. M., Večer).

Zagovorniki zakona, ki s triletnim moratorijem omogoča bolj dodelano denacionalizacijsko zakonodajo, so v državnem zboru nastopili tudi z argumenti, da bi tujci utegnili postati lastniki res velikih površin zemljišč in gozdov, in to na obmejnih območjih, ki so nacionalno in obrambno najobčutljivejša, poleg tega pa je dosedanja praksa vračanja pokazala nekatere nepravilnosti. Med pobudniki moratorija so bili tudi občinski svetniki Mežiške doline, vzpodbujeni s strani tukajšnjih novinarjev. Ljudje so se zganili ob podatkih, da je grofovsko družina Thurn iz Pliberka vložila zahtevek za okrog 5000 hektarjev zemlje in gozda v občinah Črna, Mežica in Ravne-Prevalje. Tako bi lahko dobili v občinah Črna in Mežica, kjer je okrog 7000 hektarjev javnih gozdnih površin, v naravi vrnjenih okrog 3900 hektarjev.

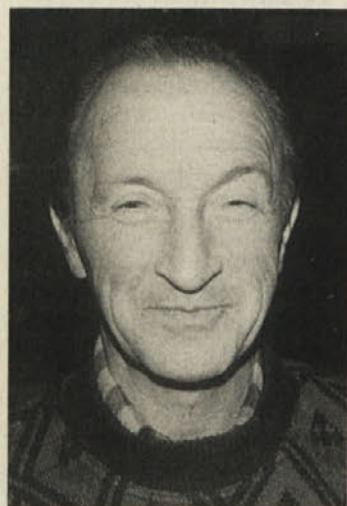
Doslej javno izraženo mnenje v teh krajih pa ne kaže strinjanja s tem, da bi tuji veleposestnik znova postal lastnik (tako velikega) dela domače zemlje in gozda. V drugi polovici januarja sem obiskoval Črno na Koroškem, ki jo obkrožajo gozdovi, o katerih last-

geologinja, poleg službe sodeluje pri projektu razvoja podeželja, je bila kratka: »Vrnitev po vojni nacionalizirane posesti zemlje in gozdov ne bi bila korektna. Med drugim bi to lahko prineslo razne posestnikove zahteve, omejil bi gibanje po gozdovih in podobno. Mislim, da so tri leta dovolj dolga, da se o vsem premisli in zakonodaja dodela na osnovi argumentov za in proti. Sedaj nas je vse skupaj presenetilo. Sama še nimam razdelanega mnenja, saj je to šlo bolj ali manj mimo mene.« V neposredni bližini, v stanovanjskem bloku prebiva upokojeni ravnatelj črnjanske osnove šole Alojz Germ z

Edi Ferlež meni, da naj ostane, kot je bilo določeno po drugi svetovni vojni.

jih gospodarjenje z gozdom lahko prinašalo; tu so še lovci, pa problematika gozdnih cest in nabiranje gozdnih sadežev. Mislim, da so zakon o denacionalizaciji sprejeli v nekakšni evrofiji popravljanja krivic in ne dovolj premišljeno. Če bo obstoječi zakon izvajan, nisem optimist. Spremembe pa bodo odvisne od razmerja moči v novem državnem zboru. V zakonu bi morali ločiti tipične kmete od škofovskih veleposesti, manjši kmetje naj dobijo kar jim pripada. Prav gotovo pa tudi državljani pri nas ne morejo imeti tako velikih posesti.«

Milan Savelli, predsednik občinskega sveta Črna na Koroškem pravi, da bodo z bodočimi lastniki gozdov dosegli za občino ugodnejše pogoje sodelovanja.

hiši, sta bila dokaj jedrnata: »Mali človek itak ničesar ne more spremeniti, kaj bi govorila in se izpostavljala!?« ali pa: »Naša država nas bo razprodala na več koncih!«, pa še: »Od takih zadev imate koristi samo oni na oblasti in novinarji ...«

Čez nekaj dni sem dogovoril zmenek v gostilni na Pristavi s predsednikom občinskega sveta Črna. V pogovor sem se pred tem zapletel z gostoma, ki sta igrala biljard. Drago Fajmut (49), pleskar po poklicu, je bil odločen: »Ne vem, zakaj bi grof Thurn dobil nazaj zemljo in gozdove? To bi pomenilo razprodajo Slovenije. Naši ljudje so zgradili gozdne ceste, planinski dom na Smrekovcu ne bi bil dosegljiv, saj se bi pojavile zapornice. Kolikor mi je znano, je grof Thurn lovišča ob Peci dal v zakup, zdaj bi želel še naša. Sem za to, da mu ne vrnemo gozdov in zemlje, sicer bomo Slovenijo razprodali. Zakaj so se potem naši starši borili?« Podobno je razmišljal tudi Edi Ferlež (35), ki se ukvarja s sečnjo lesa: »Ne gre le za grofa Thurna, ampak za vse podobne zahteve, saj bi to pomenilo podarjanje Slovenije. Naj ostane kot je bilo po letu 1945. Polg tega smo izbojevali tudi osamosvojitveno vojno, a za koga?«

Z rahlo zamudo se nam je pridružil Milan Savelli, pred-

Dajemo v najem
ali prodamo
**poslovno
zemljišče**
(5.469 m²)
v Celovcu

s skladiščnimi
halami,
s pisarniškimi
prostori,
z asfaltiranim
skladiščem
na prostem –
v ugodni
prometni legi

Informacije:

ZVEZA BANK
Pavličeva ulica 5-
7 9010 Celovec
tel.
0463/512365/66
mag. Urank

PRIREDITVE

ČETRTEK, 15. 2.

- CELOVEC, v Pastoralnem centru
18.00 Maša v spomin dr. Francetu Ciganu in drugim
CELOVEC, v Modestovem domu – Modestov dom
19.00 Pogovori »NSKS in narodna politika«
CELOVEC, pri Joklnu – KD »Pri Joklnu«
19.30 Vernisaža del arh. Janeza Oswaldala »Impresije«
(do 5. 3.)
TINJE, v Domu
19.30 Literarni večer s pisateljem Franzem Innerhoferjem;
moderator Janko Ferk
BISTRICA NA ZILJI, v Kulturni štali pri Drumlnu –
SPD »Zila«, KKZ in inštitut »Urban Jarnik«
19.30 Predstavitel knjige Helene Ložar-Podlogar o svatbe-
nih šegah Ziljanov »V adventu snubiti – o pustu
ženiti«. Sodelujejo domači pevci.
BILČOVŠ, pri Miklavžu – SPD »Bilka«
20.00 po F. Milčinskem: »Butalci«;
izvaja Marijan Hinteregger

PETEK, 16. 2.

- CELOVEC, v Javni dvojezični ljudski šoli,
Ebentaler Str. 24
9.00 Dan odprtih vrat; pozdravni program in predstavitev
pouka v vseh razredih
ŠENTJANŽ, k & k center
19.00 Predavanje z diapozitivi »Aus dem Tagebuch eines
Bergsteigers«; predava Paul Skant iz Škofič

SOBOTA, 17. 2.

- RADIŠE, v kulturnem domu – SPD »Radiše«
14.00 Otroški pustni ples
ŠENTJAKOB, v farni dvorani – SPD »Rož«
14.30 L. Kupper: »Kapljica Mavrinka«; gostujejo Lutke KPD
Šmihel; po igri pustna zabava za otroke z igro in ple-
som. Pridite v maskah!
VOGRČE, pri Florjanu – KKD Vogrče
19.30 Veseloigra v treh dejanjih: »Moč uniforme«;
nast. gledališka skupina Vogrče
GLOBASNICA, pri Šoštarju – Slovenski atletski klub
20.00 Ples SAK; igra Planinski sekstet (Marica in Izidor
Stern), Duo Peugeot in še dve skupini

NEDELJA, 18. 2.

- ŠMIHEL, v farni dvorani – KPD »Šmihel«
14.00 Pustovanje za otroke
ŠENTJAKOB, v farni dvorani – Društvo upokojencev
14.00 Pustovanje
ŽELEZNA KAPLA, v farni dvorani – SPD »Zarja«
19.00 Pustna prireditve

ČETRTEK, 22. 2.

- ŠENTJANŽ, k & k center
19.00 Predavanje o zdravju »Rak na splošno – rak na
debelem črevesu«; predava dr. Dušan Schlapper (nas-
lednje predavanje 28. 3.)

SOBOTA, 24. 2.

- TINJE, v Domu
19.30 Dan čebelarjev in čebelark; predavata Janez Jelenc in
Marko Debevec

ČETRTEK, 29. 2.

- ŠMIHEL, v farni dvorani – KPD »Šmihel«
19.30 Predavanje »Otroška zdravnica odgovarja: prehrana,
cepljenje, infekcijska obolenja, preventiva«
CELOVEC, pri Joklnu – KD »Pri Joklnu«
19.30 Predavanje dr. Fischer o Anni Freud (nem.)

PETEK, 1. 3.

- ŠENTJANŽ, k & k center
19.30 Parodija starih popevk »Männer, Liebe,
Leidenschaft«

PETEK, 8. 3.

- ŠENTJANŽ, k & k center – SPD »Šentjanž«
18.30 Razstava »Zlato, srebro, modro, črno«; slike Gustava
Kerscheja

KKD »VOGRČE«

obvešča, da bo premiera veseloigre

»Moč uniforme«

v soboto, 17. februarja, ob 19.30 »Pri Florjanu«
v Vogrčah, ne pa 15. 2., kot je bilo pomotoma
objavljeno v NT.

Slovenska športna zveza, Slovensko planinsko društvo Celovec in Slovensko
prosvetno društvo »Rož« v Šentjakobu v Rožu

vabijo na

18. ZIMSKI POHOD »ARIHOVA PEČ« 1996 v spomin na padle borce pod Arihovo pečjo

v nedeljo, 3. 3. 1996
s pričetkom ob 9. uri
(odhod na kočjo med 9. in 12. uro)
pri Polancu na Čemernici (Hodnina)
nad Šentjakobom v Rožu

Pohod: Od Polanca mimo nekdanjega partizanskega bunkerja do planinske postojanke »Koča nad Arihovo pečjo« (1.084 m) in nazaj mimo Resmanove lovsko kočje do Polanca.

Pogoji: Udeležba na 18. zimskem pohodu »Arihova peč« ni omejena. Pohodniki morajo biti zimsko in planinsko opremljeni. Držati se morajo poti, ki je označena. Pohodniki se vzpenjo na planino Bleščečo – Koča nad Arihovo pečjo (kontrolni žig) in se mimo Resmanove lovsko kočje (kontrolni žig) vrnejo do Polanca najkasneje do 15. ure.

Prijave in startnina: Prijave sprejemamo na dan pohoda med 9. in 12. uro. Startnina znaša 50 šil. (600 tolarjev) za odrasle, za otroke in mladince pa 40 šil. (500 tolarjev). Udeleženci jo plačajo ob prijavi. Pohodniki prejmejo na startu kontrolni kartonček in značko. Vsak pohodnik prejme diplomu za udeležbo, če po prihodu v cilj predloži kontrolni kartonček. Kdor se zimskega pohoda »Arihova peč« udeleži 5-, 10- ali 15-krat prejme zlato značko. Udeležbo mora dokazati z zbranimi kartončki.

Okrepčila, zdravniška služba: Vsak udeleženec prejme toplo pijačo in malico. Za zdravniško službo je poskrbljeno. Sodelovanje je na lastno odgovornost.

Dovoz in parkirni prostor: Iz Šentjakoba v Rožu vodi označena pot proti Področici/Rosenbach, preko vasi Leše/Lessach, Svatne/Schlatten in Hodnina/Kanin do starta na Čemernici; za avtobuse pa priporočamo dovoz iz karavanskega predora po izvoznici za Šentjakob in nadalje v smeri Kot/Winkl, Hodnina/Kanin. Pot bo označena s kazipoti »Arihova peč«. Parkirišča so zagotovljena.

Zimski pohod »Arihova peč« bo ob vsakem vremenu. V primeru odpovedi oz. preložitve pohoda se lahko obrnete na tel. št. 0 46 3/50 10 99, iz tujine 00 43 46 3/50 10 99 ali na teletekst RTV Slovenija.

ZVEZA SLOVENSKIH ŽENA

prireja 5-dnevno potovanje v

Pariz

od 18. do 22. februarja '96

s Sienčnikovim avtobusom, v ceni vključeni poldnevni
penzioni v dvoposteljnih sobah in vodič.

Doplačilo za enoposteljno sobo 1.300 šil.

Cena potovanja: 4.300 šilingov

Vsi, tudi moški, pristrčno vabljeni!

Prijave sprejema Milka Kokot, tel. 0463/51 43 00-40

Slovenski vestnik čestita:

gospe Matildi Boltežar z Obirskega za 95. rojstni dan; gospe Elizabeti Kollienz iz Področice za 70. rojstni dan; gospe Dori Plavc z Blata pri Pliberku za 50. rojstni dan; gospodu Jožefu Partlu z Bistrice v Rožu za 73. rojstni dan; gospe Ančki Schuschu iz Hodiš za 85. rojstni dan; gospodu Jožu Oražetu s Kota za rojstni dan; gospodu Hanziju Maku z Borovnice za rojstni dan; gospodu Janezu Buchwaldu iz Nonče vasi za 50. rojstni dan; gospe Keci Sticker iz Šentpetra pri Šentjakobu za 40. rojstni dan; gospe Mariji Jerlich iz Lobnika za osebni praznik; gospodu Francu Köferju na Klopcah za osebni praznik; gospe Elči Rössmann iz Ledinc za rojstni dan; gospe Dorli Hammerschall iz Spodnjih Borovelj za rojstni dan; gospe Kristini Sgiravelli in gospodu Marjanu Karglu iz Bač za rojstni dan; gospodu Herbertu Boinigu iz Vidre vasi za rojstni dan; gospodu Hanziju Serajniku z Reke za rojstni dan; gospe Kati

Haimburger iz Mrzle vode pri Velikovcu za rojstni dan; gospe Mariji Kuežnik z Doba za rojstni dan; za osebne praznike članom društva upokojencev Pliberk: Janezu Snedcu, Francu Čebulu, Šmiliji Kolenik, Julijani Katz in Jožetu Kertu; gospe Milki Hartmann iz Libuč za 94. rojstni dan; gospodu Blažu Miklu z Zgornjih Rut na Radišah za osebni praznik; gospe Mileni Gröblacher iz Škocijana za 75. rojstni dan; gospe Katarini Ūrak iz Nagelč za rojstni dan; gospe Margareti Hobel iz Spodnjih Vinar za rojstni dan; gospe Matildi Gregorič iz Podjune za rojstni dan; gospe Mariji Job iz Celovca za rojstni dan; gospodu Bojanu Pravdiču iz Kršne vasi pri Šentlipšu za 38. rojstni dan; gospodu Valentinu Miklau iz Železne Kaple za 86. rojstni dan; gospodu Juriju Krassnigu iz Grabalje vasi za osebni praznik; gospodu Jožku Nachbarju iz Pliberka za rojstni dan; gospodu Andreju Woschnaku za rojstni dan.

Radio Koroška

SLOVENSKE ODDAJE

- Četrtek, 15. 2.
18.10 Rož – Podjuna – Zilja.
Petek, 16. 2.
18.10 Kulturna obzorja.
Sobota, 17. 2.
18.10 Od pesmi do pesmi – od srca do srca.
Nedelja, 18. 2.
6.30 Dobro jutro na Koroškem – duhovna misel (Dorica Lepuschitz).
18.10 Dogodki in odmevi.
Ponedeljek, 19. 2.
18.10 Slovenščina pri uradih: ali ponudbo koristimo?
Torek, 20. 2.
18.10 Pust '96!
Sreda, 21. 2.
18.10 Obzornik.
21.04 Srednjeevropski obzornik.

Dober dan, Koroška

NEDELJA, 18. 2.

13.30 ORF 2

PONEDELJEK, 19. 2.

16.20 TV SLO 1

■ Pust je masten okoli ust

Spet smo dočakali višek norčavega časa: Prihodnja nedelja je sveta nedelja za vse, ki jim dobra volja kaj pomeni. Seveda je to vzdušje prevelo tudi slovenski spored ORF, saj so se na oddelku kar sami od sebe ponudili mnogi zvesti gledalci z iskrivimi idejami. In taka zvestoba seveda dela dolg: na dlani je torej, da so dobili tudi mesto v oddaji Dober dan, Koroška. In tako se bodo zvrščali profesorji, politiki, pevci, reklamni strokovnjaki in in in. Torej velja: veselo nedeljo želimo z oddajo »Dober dan, PUST!«

SLOVENSKI VESTNIK

Uredništvo

Tarviser Straže 16
9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija
tel. 0 46 3/51 43 00-30, 33, 34 in 40
faks 0 46 3/51 43 00 71.

Usmerjenost lista

seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopoličnem interesu.

Uredniki

Jože Rovšek, Sonja Wakounig,
Franc Wakounig, Mirko Štukelj

Izdajatelj in založnik:

Zveza slovenskih organizacij na
Koroškem, Tarviser Str. 16
9020 Celovec/Klagenfurt
tel. 0 46 3/51 43 00, faks 0 46 3/51 43 00 71

Tisk

Založniška in tiskarska družba z o. j.
Drava, Tarviser Straže 16
9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija
tel. 0 46 3/50 5 66, faks 0 46 3/51 43 00 71

SVEČE

Kočna je pustovala

Pustno opravilo SPD »Kočna« sodi med najbolj redne rožanske plesne. Svoječas, ni še tako dolgo tega, je bil nastop legendarne »sveške filharmonije« kulturnoumetniški višek vaškega in krajevnega ustvarjanja, letos pa so se pri »Koč-

ni« odločili za magično linijo: copral in čaral je MM Magic Mirko (nekateri so MM brali kar Marlin Monroe), za poskočne in domače viže pa sta poskrbela družina Goritschnig in brifelsdorfski muzikanti.

Čarovnik Mirko-MM

BOROVlje

Butalci v gosteh

Pri Cingelcu so se najbolj zabavali otroci

Pri Cingelcu na Trati je bilo v nedeljo, 11. februarja, popol- dne zelo živo: domače društvo »Borovlje« je vabilo mlado in

staro na pustovanje, kot gostje pa so se ga udeležili tudi Butalci z Marjanom Hintereggerjem in harmoniko. Butalci so se predstavili kot sila pametno, v domači zemlji in mastnem gnoju zakoreninjeno ljudstvo, ki je verujoč v lastno moč in pod komando legitimiranega župana, predvsem pa ob asistenci nadebudnega Marjana Hintereggerja, uspešno previharilo vse burje in zmoglo vse čeri življenja ter s pametjo v sodu pametno zajadrilo v pristanišče narodove kulturne dediščine. Za visokočislanimi gosti iz Butal so nastopili otroci, čudovito namaskirani. In pokazali so, da znajo zaplesati, zapeti in še kaj drugega.

f. k.

22

SV KRIŽANKA

Sonja Wakounig

1	2	3	4	5	6	7	8		9	10	11	12	13	14	15	
16									17							
18							19	20		21						22
23				24			25			26				27		
28							29					30	31			
32							33					34				
		35	36		37		38			39	40	41				
		42					43			44					45	46
		47								48						

VODORAVNO: 1. prireditelj ob slovenskem kulturnem prazniku 16. del jajca 17. omika, duhovno delovanje in razvoj 18. napad na znano osebnost 19. Lionel Hampton 21. največji čoln vojne mornarice 23. direktni potomec 24. odstranitev prebivalstva zaradi nevarnosti 27. iglavec 28. nogometni klub iz Milana 29. nagnjenost 30. obdelan kos polja 32. mesto v Nižji Avstriji ob reki Taya 33. plug 34. eskimski čoln 35. ime za Vojvodina 38. Anton Novak 39. španska stena, zaslon 42. anali, kronika 44. ubožec, revež 45. jedrska elektrarna 47. že umrli pevovodja, vzgojitelj in znan zbiratelj narodnega blaga na Koroškem (France) 48. ne-realen, lažniv

NAVPIČNO: 1. sprožitvena energija, ki je povzročila reak-

cije v vesolju 2. vaječnost v delu 3. vrsta sira, imenovana po nizozemskem mestu Edam 4. virusna bolezen z izpuščaji, vidnimi predvsem okoli pasu 5. specialist za črevesne bolezni 6. obarvan z rjavo barvo 7. modrec (Lessing: Modri ...) 8. ameriški izraz za »vse v redu« 9. Peter Kostelka 10. rdeč drag kamen 11. sodobni slovenski pesnik (Jože) 12. partija, tudi kupec v odnosu do trgovca 13. čebula 14. država v vzhodnji Aziji 15. ponočno obiskovanje deklet pod oknom 19. priimek slovenskega novinarja na Koroškem (Ivan) in njegove hčerke, ene najboljših šahistk v Avstriji (Dunja) 20. angleška manekenka, žena Micka Jaggerja (Jerry) 22. riževo žganje 25. avstrijski citraš, avtor filmske melodije »Tretji človek« (Anton) 26. starejši ameriški

filmski igralec (Garry, »Točno opoldne«) 31. odprti za javnost 36. ime slovenskega glasbenika Sossa 37. avstrijska tiskovna agencija 40. rimski pozdrav 41. etiopski knez 43. veznik 44. italij. »kralj« 46. glavni števnik

Rešitev iz prejšnje številke:

Vodoravno: 1. KRALJ MAT-JAŽ 11. VENA 12. ELEATI 13. ANDREJ KOKOT 15. ROI 16. SNOB 17. MN 18. OTAVA 19. SPIRALA 21. ROKA 23. DRVA 25. DELIKT 27. GI 28. MAT 29. PASTOR

Navpično: 1. KVARNER 2. RENO 3. ANDI 4. LAR 5. MEJNA REKA 6. ALKOVA 7. TEOBALD 8. JAK 9. ATOM 10. ŽITNICA 14. ESTI 18. OPAL 19. SKET 20. ARGO 22. ODA 24. VIR 26. IP

IZ ŽENSKEGA VIDIKA

Ostanimo zanimive!

piše dr. Štefka Vavti

Medčloveški konflikti, posebej pa še konflikti v tako imenovanih partnerskih odnosih, imajo svoje korenine pogosto v oblasti, ki jo ima ena oseba nad drugo. Če si boste ogledale krog znancev, boste po vsej verjetnosti kar hitro spoznale, da ima ta ali on/a probleme na tem področju. Saj o tem priča tudi ljudska govornica, ki na primer pravi, da je mož pod »copato« žene ali pa obratno, da je žena neke vrste služkinja moža, odvisna od njega. Idealni so odnosi tedaj, če vloge v partnerstvu niso razdeljene tako, da je vedno eden in isti močan in ima oblast, drugi pa šibek in odvisen. Dober partnerski odnos imate torej tedaj, če se oba partnerja najdeteta enkrat v tej, drugič v drugi vlogi. Problematični so partnerski odnosi tudi tedaj, če so potisnjeni na raven boja za oblast, če torej gre le za to, kdo od obeh bo močnejši, oba pa želita imeti to vlogo.

Druga raven, na kateri pride do problemov, je področje bližine in oddaljenosti v partnerstvu. Morda poznate občutek, da se partner ali partnerka izogiba pravi bližini, pogovoru ali intimnosti in nežnosti. Komaj pa vi obrnete pozornost kam drugam – recimo, da se zanimate za koga drugega! – pa se vam spet približa in vam ne dovoljuje prostosti.

Tudi v tem primeru je problematično, če ni ravnovesja, če se partnerja ne moreta predati tudi občutku bližine ali pa dovoliti drugemu, da gre svojo pot, da ima do določene mere tudi prostost in čas zase.

Velikokrat tudi ni ravnovesja pri dajanju in jemanju: zagotovo poznate parčke (to velja tudi za prijatelje), pri katerih vedno eden streže, drugi pa le jemlje in ni pripravljen opustiti svoje vloge. Takšni odnosi so velikokrat izkoriščevalski, v partnerskih odnosih pa kar hitro pride tako daleč, da se ženska nasproti možu poda v vlogo matere, mož pa za ženo postane neke vrste oče. Tudi ta fenomen nešteto krat privede do krize, kajti mož in žena naj bi bila drug drugemu enakopravna partnerja, pri čemer oba dajeta in jemljeta.

Če se vam torej na teh treh ravneh posreči ustvariti v svojem partnerskem odnosu ravnovesje, vam manjka k (trajni) sreči le še to, da ostanete za partnerja zanimive in vabljive. Tudi to pa naj bi veljalo tako za ženske kot tudi za moške. Mislim namreč, da so časi, ko je bil za moškega luksuz, če je bil lepši in bolj negovan kot kaka opica, zares mimo.

Handke v Celovcu

Na povabilo založbe Wieser bo Peter Handke kar dvakrat bral iz svojega najnovejšega in najbolj spornega potopisa »Zimsko potovanje k rekam Donavi, Savi, Moravi in Drini ali Pravičnost za Srbijo« (pred nedavnim izšel v Süddeutsche Zeitung).

Prvo branje bo 20. marca ob 20. uri v Celovcu, sopredsedelja sta ORF in Inštitut Roberta Musila. Slovenski prevod omenjenega potopisa bo v začetku marca izšel pri založbi Wieser 21. marca pa bo Handke bral v Ljubljani.

ZVEZNA GIMNAZIJA

IN ZVEZNA REALNA GIMNAZIJA ZA SLOVENCE

VPISOVANJE

v 1. razred in višje razrede od ponedeljka, 19. 2., do četrtega, 29. 2. 1996 v uradnih urah od 7.30 do 12.00 in od 13.00 do 16.00 (ob petkih samo dopoldne).

Predložiti je treba spričevalo prvega semestra 4. razreda ljudske šole, rojstni list in dokaz avstrijskega državljanstva (lahko tudi očeta ali matere).

V okviru šolske avtonomije bo vpeljan letos glasbeni razred (3 ure namesto 2 uri glasbene vzgoje). Šola priporoča tudi učenje instrumenta. Pričakujemo tudi obisk zborovskega petja (2 uri tedensko).

Prijave za sprejem lahko oddate osebno ali pa pošljete prijavnico z dokumenti na naslov:

Zvezna gimnazija in zvezna realna gimnazija za Slovence, Prof.-Janežič-Pl. 1, 9020 Klagenfurt/Celovec.

SMUČANJE

Svetovno smučarsko prvenstvo

Z enoletno zamudo – lani so SP zaradi pomanjkanja snega morali odpovedati – se je v nedeljo začelo svetovno prvenstvo v alpskem smučanju na »zasneženi gori«, kar v španščini pomeni Sierra Nevada. Tokrat je tam zadosti snega, a lanskoletna odpoved je Špance stala nad 300 milijonov šilingov in seveda mnogo živcev.

Nekaj podatkov o tem športnemu dogodku v Južni Španiji: Španci so investirali 16 milijard šilingov, zgradili ceste, letališče, v goro vklesali garažo za 3000 avtomobilov, postavili 130 naprav za umetno zasneževanje ter pripravili vse za uspešen potek SP.

Sierra Nevada bo 14 dni v središču svetovne športne javnosti, ves svet bo vsak dan z zanimanjem spremljal dogajanja in poročal o zmagovalcih in poražencih.

Smučarke in smučarji lahko ta čas sanjajo o zlatu, srebru in

bronu. Le nekaterim se bodo sanje tudi uresničile.

V bilanci osvojenih kolajin na svetovnih prvenstvih (od l. 1931 do l. 1991) vodi Avstrija s 186 kolajnami pred Švico (146), Francijo (102) in Nemčijo (90).

Slab začetek za Avstrijce

Po dveh dneh tekmovanja je avstrijska športna javnost že močno vznemirjena. Še nobene medalje!

V supereveleslalomu je avstrijska ekipa doživela pravi polom, saj je najboljša njena tekmovalka Anita Wachter osvojila šele 16. mesto, zlato pa je šlo v Italijo – Isolde Kostner, srebro v Švico – Heide Zurbriggen, in bron v ZDA – Picabo Street. Nekoliko bolje so se v tork plasirali avstrijski supereveleslalomisti. Patrik Wirth je zasedel 5. mesto, medalje pa so odnesli Skandinavci, in sicer zlato Atle Skaardal (Nor.), srebro Patrik Jaerbyn (Šved.) in bron Kjetil Aamodt (Nor.).

Zlato medaljo v supereveleslalomu je odnesel odlični Norvežan Atle Skaardal

Danijel Užnik delal napake

FIS tekmovanja na Mokrinah, na sporedu je bil supereveleslalom, so se udeležili številni smučarji iz sosednjih držav. Nad 150 tekmovalcev se je v dveh dneh pomerilo za FIS točke.

Danijel Užnik, ki je v preteklih tednih dosegel izvrstne uvrstitve na raznih tekmovanjih, je veljal za tihega favorita za zmago na domačih tleh. Vsekakor je bil psihični pritisk

zelo velik. Danijel je napravil nekaj napak in s tem so bile sanje o dobri uvrstitvi pokopane. Kljub temu se je še uvrstil nekaj mest pred Arminom Assingerjem, ki je dosegel 28. mesto. Tudi ostalim Avtrijcem ni šlo po želji.

Čeprav je bila konkurenca zelo močna, je bil Danijel pri mladincih v petek najboljši, v soboto pa drugi.

m. š.

Zmaga Tatjane Zablatnik

Na tekmovanju na Štajerskem pa je slavila Tatjana Zablatnik (ŠD Šentjanž). Bila je najboljša v skupini mladina II.

V nedeljo pa se je udeležila tekmovanja v Weißbriachu, ki je štel za koroški mladinski pokal. V veleslalomu se je uvrstila na odlično drugo mesto za Cornelio Winkler iz Bad Kleinkirchheima.

ODBOJKA

Dobljanom ni uspelo

Z velikimi pričakovanji so se Dobljani odpravili na tekmo proti Transverju, kjer jim je že jeseni uspela senzacija, saj so ga takrat premagali s 3:1. Ponovna zmaga bi pomenila velik korak do zaželenega drugega mesta. Eno so želje, drugo je realnost.

Srečanje je potekalo pod nesrečno zvezdo, saj sta se že kar v prvem nizu poškodovala dva ključna igralca, ki bosta izpadla za vse nadaljne tekme. Günther Gressmann si je strgal kito in so ga že

operirali. To Dobljane veliko bolj skrbi kakor poraz. Z dvema poškodovanima igralcema Dob seveda ni imel več realne možnosti za zmago.

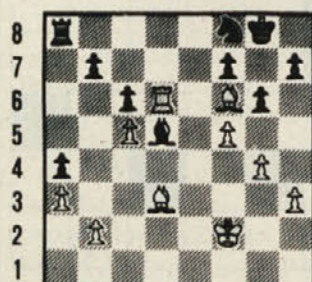
Za Dobljane je zdaj važno, da čimprej najdejo nadomestilo za ta dva igralca in da kljub vsemu, za ugled kluba, normalno in čimbolj uspešno odigrado končnico tekmovanja. Ker odbojarska zveza omogoča klubom, da imajo poljubno število legionarjev, je mogoče, da Dobljani najdejo nadomestnega igralca v tujini.

ŠAHOVSKI OREH ŠT. 19

Pirc - Najdorf / Saltsjobaden 1948

Vse črne figure so v neugodnem položaju, tako da ostane črnemu samo še brezplodno premikanje trdnjave po osmi vrsti. Velemejster Pirc, ki je na potezi, je v nadaljevanju uspešno blokiral črno pozicijo in zagospodaril na šahovnici.

Kako poteka poučen zaključni razplet partije v prid belega?

a b c d e f g h

Rešitev št. 18

Belega kralja pred matom vodja belih figur rešuje na nenavaden, vendar učinkovit način. Najprej nasprotniku ponudi trdnjavo na osmo vrsto 1.Ta8! Črni nima velike izbire in vzame trdnjavo 1...Ta8: ná 1...Tf8 2.Da2+ z matom! Tudi v nastali poziciji sledi 2.Da2+!! - problemska poteza, ki reši partijo! Beli kralj je po 2.Ta2: v patu! Nenavaden razplet partije in rešitev v remi!

Tradicionalni zimski pohod na Arihovo peč bo v nedeljo 3. 3. 1996

NOGOMET

SAK - nezadovoljive priprave

Ne le neugodne prostorske razmere – SAK nima možnosti za pravi trening na igrišču – temveč tudi poškodbe slovenskim nogometašem onemogočajo idealne priprave na prvenstvo. Lista poškodovanih je še vedno obširna, kader pa se v prestopnem roku ni bistveno povečal.

K vsej nesreči pa prispeva še slabe pripravljalne tekme, v katerih se SAK kot drugoligaš nikakor ne more izkazati. Proti Šmihelu v Labotski dolini je doživel hud poraz, saj ga je tamkajšnje moštvo iz podlige premagalo kar s 4:0.

Proti Žrelcu pa je zmagal le z 1:0, za edini gol je poskrbel Mario Pihorner.

V nedeljo, 18. februarja, se bo ekipa SAK odpravila na

priprave v Turčijo, v petek 8. marca, pa jo čaka prva tekma v vigradnem delu prvenstva.

Od 19. do 22. februarja pa so vsi fantje naraščajniških moštev (organizacijo je izvedel pliberški center) na pripravah v Medulinu, kjer so priprave za najmlajše nogometaše SAK potekale tudi že lani.

PLES SAK

v soboto, 17. februarja, ob 20. uri v Globasnici pri Šoštarju

IGRAJO: Planinski sekstet, Duo Peugeot in še dve skupini

Vsi prisrčno vabljeni!

LEPENA

Družabnost v snegu

Pol za šalo pol zares, a z navdušenjem, kot bi šlo za pravo olimpijsko disciplino, se se v nedeljo pomerili v Lepeni. Na zabavni tekmi SPD Zarja je veljajo dokazati, kdo najbolje obvlada nenavadno športno orodje »klumpa«. Redka pano-ga se izvaja sede, le da je stolček pritrjen na smučki. Če pa prideta potem zraven se strmina oz. hitrost na bregu ter vratca, se stvar lahko precej zaplete.

Vendar je treba zapisati, da ni prišlo do nobene nesreče, tudi ne ob premieri, ko so se letos nekateri prvič pomerili v

dvojicah. In še to je omembe vredno, da se najmlajši s »klumpom« znajdejo enako hitro kot starejši.

Zmagovalci posameznih skupin so bili: Anika Netschmer, Flori Miklau, Krista Urbančič, Mario Hobel, Lotte Tomaschitz, Maria Persche, Regina Smrtnik, Tini Storgl in Franci Blajs.

Najboljši dneva je bil Kogoj Herbert.

Sodelovalo je nad 80 tekmovalcev. Prireditelje pa je privabila tudi veliko veselih gledalcev.

M. T.